

Tribuna școlii

INIȚIATIVA

Am primit zilele acestea la redacție o scrisoare, scrisă cu o căldură deosebită, urmată de vizita profesoarei Eugenia Ban, comandant-instructor al unității de pionieri de la Școala generală nr. 1 din comuna Mihăilești, județul Ilfov, care ne-a transmis emoția trăită cu prilejul unei adunări tematice, desfășurată la clasa a VII-a, din inițiativa elevilor. Înțelegând că, în îndeplinirea hotărârilor partidului, poartă și ei o mare răspundere, elevii au propus organizației de partid din școală să-i sprijine în organizarea unei adunări pionierești cu tema: „Învățăm pentru țară, pentru viață”.

Adunarea tematică a analizat sarcinile ce revin tuturor pionierilor detașamentului nr. 1, în lumina Hotărârii Plenarei cu privire la dezvoltarea și perfecționarea învățământului în Republica Socialistă România. Discuțiile purtate, intervențiile spontane ale elevilor au evidențiat inițiativa lor, responsabilitatea și angajarea deplină pentru ca, alături de comunistii și uteciștii din școală, să contribuie și la ridicarea nivelului lor general de cunoaștere, la o bună pregătire pentru producție și viață, astfel încât să devină schimbul de nădejde al comunei, adevărați constructori ai societății socialiste și comuniste.

Pionierii și-au dat seama că îndeplinirea Hotărârii Plenarei din 18-19 iunie a.c. îi angajează și pe ei la eforturi susținute pentru îndeplinirea cu cinste a îndatoririi fundamentale de a învăța, depunând energie, o participare activă. Iată câteva dintre gândurile lor:

„Raportînd la numărul elevilor din cele cinci școli din comună suma destinată procurării de către stat a manualelor școlare, ei au observat că aceasta se ridică la peste 100 000 lei. Adăugînd și investiția făcută pentru noul local de școală, inaugurat recent, elevii au constatat că sumele cheltuite pentru ei ating valori foarte mari. Aceasta îi obligă și mai mult la sporirea exigenței, atitudinii lor față de învățatură, la multă inițiativă în soluționarea operativă și rezolvarea la timp a problemelor impuse de îmbunătățirea procesului instructiv-educativ din școală” (elevul Silvică Fasul).

„Pentru creșterea eficienței muncii lor s-a propus să se păstreze o legătură și mai strînsă cu fruntașii întreprinderilor de pe raza comunei Mihăilești, exemple demne de urmat” (elevul Horia Truță).

„Un apel călduros a fost adresat tuturor grupelor, ca să-și activeze munca prin participarea la orele de meditații și consultații, prin creșterea simțului de răspundere al fiecărui elev în îndeplinirea conștiințioasă a îndatoririi de a învăța” (eleva Elena Dicu).

„Schitînd cu creta pe tablă proiectul unei noi gaze de perete, s-au găsit multe soluții pentru a o face eficientă în stimularea pionierilor detașamentului la învățatură” (eleva Elena Dedu).

Sînt numai cîteva gânduri ale adunării pionierilor, care dovedesc spirit de inițiativă, dorința de a contribui la ridicarea învățământului nostru la un nou nivel, mai înalt, corespunzător cerințelor de dezvoltare economico-socială a țării.

VIOLETA APOSTOL

„Și eu merg la grădiniță...”

Învățătorii mei

Școala copilăriei, în care esențială este o anume trăire, după reguli specifice de comportare, cu viața și organizația ei, cu ființele individuale care o compun, profesori și colegi, cu mediul care o inconjoară și la care se reacționează într-un fel aparte, cunoștințele ce vin pe calea lecțiilor și a lucrărilor corespunzătoare, cu acțiuni artistice sau sportive, programate sau numai sărbătorești...

Această activitate colectivă și individuală, într-o alternanță pe care nu știu ce legi sau regulamente ar putea-o prescrie cu suficientă înțelepciune, această armonie între constrîngere și libertate de care nici o formă de educație nu se poate lipsi, a constituit școala care mi-a întovărășit copilăria, a ajutat-o să se dezvolte sănătos, a ferit-o de primejdii care pîdesc orice viață, din

ascunzișurile mereu innoite ale neantului.

O schemă abstractă a păzitorului acestor forme de viață a școlii e tot așa de greu de dat cît ar fi aceea a școlarului. Dar modele concrete da. Experiența mea proprie a avut fericirea să le întilnescă și să se bucure de acțiunea lor. Nu e prima oară cînd evoc cu emoție pe profesorul meu din ultimele clase ale școlii primare Marchian din Botoșani: Popovici Puiu.

Bunătate și înțelegere față de fiecare dintre colegii mei, dar nu slăbiciunea indulgentă din comoditate sau indiferență. De la el am învățat

OCTAV ONICESCU

(Continuare în pag. a 2-a)

GOSPODĂRIRE

M-am întrebat adeseori dacă e bine, dacă e plăcut să fii elev intern. Răspunsul l-am primit vizitînd cîteva internate. Un răspuns relativ, adică în funcție de... internat, de școală, de profesori, de pedagogi, de administratori. Deci în funcție de oameni. Și, ca întodeauna cînd, întîmplător sau intenționat, mă întilnesc cu oameni și locuri noi, concluzia se cristalizează sub forma vechiului proverb: „Omul sfîrșește locul”. Iar locul cu investiția umană dăruiește omului, înzecit, bucuriile pe care le așteaptă. Ca un pămînt bine lucrat, ca un atelier minuțios utilat și curat întreținut, ca un cămin bine îngrijit. Cînd un internat școlar este un astfel de loc, întemeiat din dragoste și înțelepciune omenească, elevii au sentimentul că trăiesc în mijlocul unei numeroase familii. Pentru fiecare din ei internatul nu mai înseamnă un „acolo” unde stai obligat de împrejurări, săptămîna de săptămîna, așteptînd, ca pe o descătușare, duminica. Dimpotrivă: internatul devine locul obișnuit al traiului zilnic, în care elevul își pregătește lecțiile sub îndru-

marea profesorului, unde urmărește o emisiune la televizor sau citește liniștit o carte; locul în care învață să respecte viața în colectiv, știind că fiecare lucru de care se folosește și de care se leagă este un bun al său, dar, totodată aparține și celorlalți colegi. Fie că este vorba de piinea pe care o mîncîncă, de banca la care învață, de vesele pe care o întrebuițează, de becul pe care îl aprinde, de difuzorul instalat în dormitor. Acești elevi interni — îndrumați cu grijă și dragoste — pot ajunge să înțeleagă frumusețea vieții în comun, să se bucure de această viață, numai dacă vor învăța să pretuiască locul în care trăiesc, cu toate bunurile lui. Dacă vor fi convinși că ordinea, curățenia, economia, combaterea risipei nu sînt imperative cerute de conducerea internatului, ei rezultante ale propriului lor mod de a gîndi, ale propriului lor comportament civilizată. Da, ca acasă, ca într-o casă bine și înțelept gospodărită, în care căldura și lumina nu au doar semnificații simbolice.

VALERIA BACIU

A doua Conferință a miniștrilor educației din țările europene, membre ale UNESCO

Luni, 26 noiembrie a.c., încep la București lucrările celei de a II-a Conferințe a miniștrilor educației din țările europene, membre ale UNESCO. La lucrări participă delegații ministeriale din țări europene, precum și observatori, reprezentanți ai unor organisme specializate ale O.N.U., organizații europene subregionale, organizații internaționale neguvernamentale care au statut consultativ pe lângă UNESCO, diferite fundații europene.

Vor lua parte, de asemenea, René Mahou, director general al UNESCO, Amadou Mahtar M'Bow, subdirector general pentru problemele educa-

ției, și alți reprezentanți ai organizației.

Reuniunea de la București va dezbate probleme referitoare la evoluția situației învățământului superior în Europa în perioada 1967—1973, după prima Conferință care a avut loc la Viena, transformarea structurilor, programelor, metodelor învățământului superior în raport cu creșterea obiectivelor sale, a evoluției funcțiilor sale și a orientării sistemelor educaționale către educația permanentă, precum și posibilitățile de cooperare dintre instituțiile europene de învățământ superior și cele din țările în curs de dezvoltare.

Henri Coandă în mijlocul școlărilor din București, în noiembrie 1972

CONSULTAȚII

Nicoară I. Marin și Ionescu Aurel, București, ne relatează greutățile ce le-au întâmpinat cu ocazia legalizării, la notariatul de stat, a actelor cerute de școala profesională. Nu s-ar putea găsi o formulă care să înălțare aceste deplasări, timpul pierdut cu așteptările, cheltuieli etc. ?

— În vederea economisirii timpului din producție a cetățenilor, s-a prevăzut, în Decretul nr. 377/1960 (art. 11) pentru organizarea și funcționarea notariatului de stat, dreptul organizațiilor socialiste de a întocmi actele notariale necesare pentru completarea unor dosare, printre care și a celor școlare, care necesită operații foarte simple și nu implică o pregătire de specialitate. Conform acestui decret, sarcina certificării și legalizării actelor necesare alcătuirii dosarelor școlare (copiile legalizate de pe certificatele de naștere, certificarea sau legalizarea semnăturilor, a declarațiilor privind numărul membrilor întreținuți de părinții susținători etc.) revine secretariatelor unităților școlare.

Inv. Mara N. Elena este angajată să suplinească un post de învățătoare a cărei titulară se află în concediu de maternitate. După ce ne relatează că e salarizată prin plata cu ora, ne întreabă dacă are sau nu dreptul la plata salariului pe timpul vacanței de iarnă a elevilor, întrucât i s-a comunicat că pe vacanță nu va fi plătită.

— Intrucît dv. sînteți angajată pe o perioadă determinată — pe timpul concediului de maternitate, — fără să aveți altă încadrare, aveți dreptul la salariu de învățătoare potrivit studiilor, stagiului recunoscut în învățămînt și gradului didactic obținut. În cazul dumneavoastră, nu se aplică plata cu ora. Fiind angajată pe o durată determinată, în care intră și vacanța de iarnă a elevilor, aveți dreptul la plata salariului și pe această perioadă, urmînd să desfășurați, zilnic, activitățile programate. (Codul muncii art. 70 (2), Statutul personalului didactic, H.C.M. nr. 2841/1968 și Precizările Ministerului Educației și Învățămîntului nr. 100 000/1972 în legătură cu plata cu ora a unor activități didactice).

Inv. Savu Maria și Ghizdoneț Maria, com. Godeni, jud. Argeș, ne relatează că, pentru acest an școlar, orele de educație fizică de la clasele la care sînt învățătoare au fost date în completarea catedrei de educație fizică, încadrată cu un învățător ca suplinitor. Măsura luată de directorul școlii este legală ?

— Potrivit legislației școlare, la școlile generale care dispun de profesori calificați pentru educație fizică, se vor include în norma acestora și orele de la clasele I—IV pînă la completarea catedrei. În cazul relatat, măsura luată de directorul școlii nu este legală, întrucît nu este îndeplinită una din cele două condiții — calificarea. (Statutul personalului didactic — art. 5, Planurile de învățămînt pentru școala generală aprobate prin Ordinul ministrului educației și învățămîntului nr. 1260/1973).

IOAN BADIU

Simpozionul „Școala fără ziduri“

Ca manifestare științifică importantă a Casei Corpului didactic din județul Caraș-Severin, încadrată organic în acțiunea complexă „Zilele culturii la Reșița“, simpozionul „Școala fără ziduri“, ajuns la a treia ediție, s-a bucurat de o largă și activă participare a cadrelor didactice, a inspectorilor școlari, a activiștilor Organizației pionierilor, Uniunii Tineretului Comunist, sindicali, culturali etc.

Prima zi a simpozionului, desfășurată în plen, a relevat rolul școlii ca principal factor de cultură și civilizație, largă colaborare a învățămîntului cu toți factorii educativi, precum și complexitatea muncii educative pe care o desfășoară profesorii (învățătorii) în calitatea lor de diriginți și de comandanți-instructori de pionieri. În acest sens, conf. dr. ing. Trandafir Cocărlă, prim-secretar al Comitetului județean Caraș-Severin al Partidului Comunist

Român, în cadrul expunerii intitulată „Crearea omului de tip nou, sarcină importantă a activității noastre în etapa actuală“, menționînd o serie de succese obținute în munca politico-educativă desfășurată în activitatea școlară și extrașcolară, a remarcat marile răspunderi care revin în etapa actuală școlii și celorlalți factori educativi în opera de formare și dezvoltare a tinerei generații. Tot în plenară, au mai fost susținute expunerii privind activitatea dirigintelui.

În continuare, pe parcursul a șapte zile (corespunzătoare zilelor de activitate metodică pentru specialitățile respective), s-au desfășurat lucrări pe secții: limba română, limbi străine, pedagogie școlară, fizică, cultură tehnică, istorie, geografia județului, biologie, matematică, învățatori, educatoare. Totodată, în colaborare cu Consiliul județean al Organizației pionierilor, s-a organizat și secția „Activitatea pionierească“. Remarcăm, de asemenea, includerea în cadrul simpozionului a sesiunii de toamnă a Filialei Reșița a Societății de științe filologice, precum și a schimbului de experiență între comitetele sindicatelor învățămînt din județ.

Dr. GHEORGHE FLEANCU

G. DIMITRIU-SEREA

Oaspeți de peste hotare

Cu prilejul unei vizite efectuate recent în România, la invitația Ministerului Educației și Învățămîntului, delegația oficialităților universitare din Statele Unite ale Americii, alcătuită din dr. Charles Odegaard, președintele Universității din Washington-Seattle, dr. W. Donald Cooke, vicepreședinte pentru cercetare și decan al Facultății pentru studii postuniversitare a Universității Cornell, Ithaca, New York, dr. Eugene Hammel, prodecan al Facultății de studii postuniversitare a Universității Berkeley, California, dr. Stephen Wiberley, decanul Facultății de studii postuniversitare a Institutului politehnic Rensselaer, Troy, New York, dr. Reith Hitchins, profesor la Universitatea Urbana, Illinois, a vizitat instituții de învățămînt superior din București, Cluj, Iași, Sibiu. Cu acest prilej, oaspeții au expus conferințe, au participat la mese rotunde, au discutat cu cadre didactice și studenți.

În cadrul conferinței de presă organizată înainte de a ne părăsi țara, oaspeții au împărtășit zărilor impresiile cu care se întorc în patrie cu privire la învățămîntul nostru și modul în care se realizează pregătirea studenților. „Am avut posibilitatea să discutăm — a spus redactorului nostru unul dintre interlocutori, dr. Stephen Wiberley — cu numeroși studenți, unii dintre ei din aceia care studiază limba engleză. A fost pentru noi o experiență plăcută. Tinerii vorbeau excelent englezește și fără accent străin“. La întrebarea redactorului nostru despre impresiile noi cu care se întorc în patrie, profesorul dr. Reith Hitchins, care a vizitat România în mai multe rânduri, a relevat interesul crescînd pe care l-a observat pentru schimbările culturale cu alte țări, „începînd cu învățămîntul și continuînd cu domeniile sociologiei, demografiei, ecologiei, istoriei“. Ca specialist în istorie, oaspetele a apreciat că schimbul de lecturi în această disciplină este foarte folositor pentru ambele țări, pentru că activitatea istoricilor, depășind zidurile universităților, poate contribui la cultivarea în cercuri mult mai largi a unei atmosfere de simpatie și prietenie între popoarele noastre“.

Învățătorii mei

(Urmare din pag. 1)

regula proporționalității, fundamentală și pentru sensul abstract al calculului matematic, dar și pentru înțelegerea unui mare grup de fapte ale experienței naturale sau ale relațiilor economice umane. Dar tot de la el am învățat să recit versuri, urmîrind, nu declamația formală, așa de obișnuită, ci ritmul și punctuațiile cu pauzele respective ale gîndului. De la el am înțeles cîteva lucruri din viața plantelor, pe care lecturile, zise de intuiție, ale cărților le țineau zăvorâte. Popovici Puiu m-a silit să cînt în cor, prin înfrîngerea dintru început a unui egocentrism de care nu-mi dădeam deloc seama.

Cît de diferit de Popovici Puiu era profesorul de limba română din prima pînă la ultima clasă a liceului. Comparația între un stejar și jag al pădurii învecinate orașului nostru nu ar fi mai grea. Știința desăvîrșită a limbii, așternută cu nuanșele necesare, peste atîția ani în care nici un aspect nu trebuia să se repete. Desfășurarea literaturii noastre, după puterea inteligenței și capacității noastre emotive. Lecturi în comun, cu plinătatea reacțiilor admise fără limitare, incitarea la critică. Lecția de dicțiune, de compoziție, de discurs, de versificație, literatură comparată, întreg complexul de cunoștințe pe care literatura le invocă și face pe tineri să retrăiască experiența umană integrală. Profesorul Neculai Răutu — pe care-l înțelegeam și prin fiul său prezent alături cu mine, în aceeași bancă, în lungul aștor ani — nemișcat pe catedra lui, a dinamizat înțelegerea noastră literară, fără constrîngerii, prin lămu-

rirea sunetelor limbii, ale discursului și ale compoziției literare și printr-un fel de priză în a cărei stăpînire am stat ani de-a rîndul.

Sînt greutăți de alege pentru mai departe. Mă opresc la cel mai neașteptat dintre profesorii de liceu, ca temperament și ca ținută. Constantin Fedeleș, la înfățișare ca ghidul meu italian din Cissolo de pe Monviso, descendent, poate, al lui Dragoș descălecătorul, pîrînd a avea toate siguranțele lumii, dar ascunzînd, în ochii ce priveau mereu înlăuntru, toate îndoielele ei. În tovarășia lui — așa îi era cursul, o tovarășie de gîndire — am început a înțelege cum poate arăta un filozof, ce drum spre buna gîndire își așterne îndoiala, îndoiala nesceptică, cea care te îndeamnă să cauți. El m-a purtat pe drumurile Psihologiei, care era atunci doar al problemelor deschise. Dar ce-i datorez mai cu seamă a fost curajul de a căuta gîndirea nu în manualele școlii, dar în cărțile marilor autori pe care mi-i punea în față. Am îndrăznit să caut atunci știința nu numai în marile tratate de Psihologie ale timpului, pe care aveam să le întîlnesc și la Universitate, dar și în Criticile kantiene. Imi era și profesor de germană și nu i se părea greu să-mi recomande, pe lângă literatura lui Goethe și pe aceea a lui Immanuel Kant. De cît folos mi-a fost nu mă întreb, dar cît mi-a plăcut să dezbate poziția din Critica rațiunii practice în convorbirile și încercarea neisprăvită, de altfel, de traducere împreună cu Petre Grimm, mai vîrstnicul meu prieten și coleg de la Minăstirea Dealu, e sigur.

Densitatea amintirilor despre profesorii copilăriei mele este măsura valorii învățăturii lor neprețuite.

„Comitetul Executiv al C.C. al P.C.R. cheamă cadrele din economie, muncitorii, inginerii și tehnicienii, pe toți comuniștii și cetățenii țării să facă totul pentru economisirea resurselor de energie, să combată risipa sub orice formă, contribuind astfel la progresul economiei naționale, la propria lor prosperitate!”

(Din Hotărârea Comitetului Executiv al C. C. al P. C. R. în legătură cu dezvoltarea energiei și măsurile de economisire a combustibililor și energiei electrice)

Control riguros

Hotărârea Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R. în legătură cu dezvoltarea energiei și măsurile de economisire a combustibililor și energiei electrice, urmată de Decretul Consiliului de Stat cu privire la măsurile de dezvoltare a bazei energetice și de folosire mai judicioasă a combustibililor și energiei au fost amănunțit discutate atât în cadrul Inspectoratului școlar al municipiului București, cât și cu directorii unităților școlare din Capitală, stabilindu-se acțiuni imediate și obiective concrete prin care se aplică în practică deciziile conducerii superioare de partid și de stat.

Un calcul estimativ ne arată că diminuarea consumului de combustibili, combaterea abuzurilor și risipei în întrebuințarea resurselor de căldură și lumină — în sectorul nostru de activitate — se vor solda cu economii substanțiale din consumul de energie electrică de până acum. În fiecare unitate școlară, punctele de iluminat de pe culoare au fost

reduse de la 6 la 3. În afara sălilor de clasă, celelalte spații închise vor fi iluminate cu becuri de 40 și 25 wați. Pe parcurs vom trece la individualizarea punctelor de iluminat, prin readaptarea instalațiilor electrice, acolo unde se impune această măsură. Pentru exterior se va păstra doar un singur punct de iluminat, de obicei în căsuța portarului, asigurându-se, firește, condițiile de pază și securitate.

Se va urmări folosirea la maximum a luminii naturale în desfășurarea procesului de învățământ, eliminându-se supraîncărcarea rețelei electrice prin utilizarea fără discernământ a aparatului audio-vizual sau prin iluminarea artificială în timpul unor lecții în care se camuflează ferestrele, cu atât mai mult cu cât exagerarea acestor practici este neprietnică și pentru starea sănătății elevilor. De asemenea, este interzisă funcționarea, în incinta școlilor, a oricăror recipienti și colectori nejustificați de procesul de învățământ.

Respectând normele precise fixate pentru consumul de lumină și căldură și prin angajarea efectivă a colectivului didactic și a elevilor din toate unitățile școlare în acțiunile de folosire rațională și judicioasă a combustibililor și energiei electrice, în acest an realizăm o reducere însemnată din con-

sumul de energie, — subliniem — în condițiile creșterii numărului de unități școlare (27 de grădinițe, 5 școli generale, o casă de copii).

Prin îndeplinirea tuturor obiectivelor pe care ni le-am propus — în scopul traducerii în viață a hotărârilor Decretului Consiliului de Stat din 17 noiembrie 1973 — s-au ținut ședințe de instruire cu serviciile de contabilitate și administrație și cu conducerile unităților școlare.

Toate măsurile luate de noi pentru dezvoltarea spiritului de economie și combaterea risipei nu sînt limitative și definitive, urmînd să fie suplimentate și îmbunătățite. Atribuția noastră de îndrumare și control se va exercita în mod riguros și în această direcție (de pildă toți inspectorii efectuează control de noapte la unitățile școlare din Capitală). În același scop, cu ajutorul organizațiilor de pionieri și de U.T.C., elevilor li se vor îndruma răspunderi concrete, intensificîndu-se, totodată, și munca de educare a deprinderilor de autocontrol și autogospodărire.

Prof. VASILE PRICEPUTU
inspector școlar general al municipiului București

Decretul Consiliului de Stat cu privire la măsurile de dezvoltare a bazei energetice și de folosire mai judicioasă a combustibililor și energiei privesc în egală măsură pe toți cetățenii din patria noastră inclusiv pe aceia care sînt azi în școli — cadrele didactice și elevii.

Este un adevăr unanim acceptat că educația cu care copilul intră în viață se resimte pînă la cea mai înaintată vîrstă. Dintr-un asemenea considerent școala e datoare să ofere un bun exemplu în privința folosirii judicioase a combustibililor, a carburanților și energiei electrice, să-i mobilizeze pe elevi în toate acțiunile care conduc la economie și combaterea risipei atât în școală cît și acasă. În acest sens, Inspectoratul școlar județean Timiș, în lumina Hotărîrii Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R. din 13 noiembrie a.c. și a Decretului amintit a luat măsuri concrete de care să se țină seama în grădinițe și în școlile de toate gradele, indiferent de subordonarea lor, măsuri care să asigure traducerea imediată în viață a dispozițiilor intrate în vigoare.

În domeniul reducerii de combustibil se va acționa prin folosirea rațională, judicioasă a lui, evitîndu-se excesul și risipa. În unitățile în care cursu-

Gospodărire rațională

se desfășoară în prima parte a zilei, încălzitul va fi întrerupt înainte de a se încheia activitatea școlară. Lecțiile și activitățile ce urmează să aibă loc în laboratoare, cabinete, ateliere, vor fi grupate în așa fel în orar, încît să nu fie necesară încălzirea zilnică a acestora. Meditațiile, în cazul școlilor cu internat, se vor desfășura în măsura posibilităților, în sălile de curs, pentru a fi evitat consumul de combustibil suplimentar. Fără a stînjiți desfășurarea activităților educative în condiții normale, au fost scoase din funcțiune radiatoarele și reșourile, întrebunțate nerațional în unele birouri, cabinete etc. Referitor la măsurile de folosire eficientă și rațională a iluminatului în fiecare unitate, colectivele de conducere împreună cu specialiștii au trecut la raționalizarea consumurilor în birouri, pe coridoare, holuri și în exterior (curți, fațade) și în sălile de clasă. În unitățile în care cursurile se desfășoară și după-amiaza sau care

funcționează cu secții serale, s-au luat măsuri pentru evitarea risipei, așa că atât cadrele didactice cît și elevii vor fi răspunzători pentru buna funcționare a unității, folosirea judicioasă a luminii și căldurii. Renunțînd la iluminatul exagerat, urmîrind consumul de energie necesar desfășurării activității educative scontăm pe o reducere în medie de 50 la sută a energiei folosite pînă acum în acest scop.

Conștienți că „economia este o artă”, atât noi cît și cadrele didactice din școlile de toate gradele ce funcționează în județul Timiș ne străduim să dezvoltăm la elevi, cetățenii de mine, încă de pe băncile școlii, priceperea și deprinderea de a economisi, de a folosi cu grijă energia electrică și combustibilul necesar încălzirii și iluminării atât în școală cît și acasă.

Realizînd aceste deziderate contribuim, după părerea noastră, la educarea și formarea personalității copilului, omul capabil să se integreze miine în viață și să acționeze pentru prosperitatea ei, pentru progresul societății.

Prof. PETRE RADU
inspector școlar general al județului Timiș

Să educăm cetățeni responsabili

Decretul Consiliului de Stat cu privire la măsurile de dezvoltare a bazei energetice și de folosire mai judicioasă a combustibililor și energiei, elaborat în lumina sarcinilor stabilite de recenta hotărîre a Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R. a fost primit cu viu interes de către opinia publică, de către educatorii din unitățile școlare din întreaga țară. Reglementările stabilite de Decretul Consiliului de Stat asigură economisirea cu strictețe a combustibililor și energiei electrice în interesul dezvoltării continue a economiei naționale, a prevenirii risipei și abuzurilor în gospodărirea unor componente de bază ale avuției naționale. La realizarea acestor importante măsuri stabilite de conducerea partidului și statului nostru sînt chemate să participe toate cadrele didactice din unitățile de învățământ, din conducerea acestora, precum și din domeniul cercetării pedagogice.

Pentru educarea elevilor — viitori constructori ai socialismului — în spiritul economisirii resurselor materiale, al asigurării și utilizării judicioase a combustibililor și energiei electrice se pot folosi o gamă variată de mijloace și metode.

Un mijloc important în acest sens, ca, de altfel, în întreg procesul educațional, îl constituie lecțiile de fizică și chimie, de economie politică și geo-

grafie, unele discipline de profil tehnic, orele de dirigiență etc. Învățătorii și profesorii sînt chemați ca, în predarea cunoștințelor la unele lecții, în debaterile care au loc în orele de dirigiență, să ajute elevii să înțeleagă semnificația politică a măsurilor stabilite de partid, contribuția acestora la sprirea avuției naționale, la realizarea înaintea de termen a obiectivelor planului cincinal. Elevii trebuie să fie orientați să desprindă clar sarcinile ce le revin pentru a participa și ei, alături de întreaga societate, la transpunerea în viață a acestor măsuri. Pentru întărirea caracterului aplicativ al programului stabilit de partid în domeniul economisirii, cercurile științifice ale elevilor din licee și, în mod deosebit, din liceele de specialitate pot să-și înscrie în programul lor teme adecvate de cercetare, strîns legate de activitatea economică a întreprinderii în care își desfășoară practica de producție, a cooperativei agricole de producție, a localității în care trăiesc și învață.

Elevii din școlile profesionale și licee de specialitate, precum și cei care învață în școli care au plan de producție este necesar să fie îndrumați de profesori și maiștri-instrucitori să folosească cît mai judicios combustibilii, carburanții și energia electrică, eliminînd risipa și pierderile de resurse energetice sub orice formă s-ar manifesta, realizînd însemnate economii care să contribuie la scăderea prețului de cost al produselor și obținerea de beneficii suplimentare. Rezerve însemnate în folosirea resurselor energetice pot fi obținute și ca urmare a stabilirii unui program diferențiat, rațional de iluminat în sălile de clasă și lectură, laboratoare,

cantine, internate și ateliere, de utilizare cît mai judicioasă a unor instalații, mașini și agregate, autovehicule etc.

Desigur, o contribuție importantă la îndeplinirea măsurilor stabilite de conducerea partidului își poate aduce și cercetarea pedagogică, factorii care prospectează învățămîntul prin oferirea unor soluții de optimizare a mijloacelor și spațiilor destinate procesului de învățământ, pentru îmbunătățirea funcționalității laboratoarelor, atelierelor, cabinetelor și pentru creșterea gradului de pregătire a elevilor, al capacității lor de a folosi adecvat mijloacele moderne cu care sînt înzestrate continuu unitățile de învățământ.

Întregul proces de educație trebuie să conducă la creșterea răspunderii profesionale a tinerei generații, la formarea unor deprinderi de muncă responsabilă pentru folosirea integrală și rațională a bazei materiale de care dispun școlile, a mijloacelor de învățământ, astfel, încît fiecare tînăr să fie pregătit pentru a se încadra rapid în muncă, în îndeplinirea sarcinilor ce i le impune profesiunea pentru care s-a pregătit.

Fiecare învățător și profesor, organizațiile de pionieri și U.T.C. au răspunderi sporite pentru cultivarea la elevi a chibzuinței, a spiritului de economie, a îndatoririlor ce le revin ca viitori cetățeni, participanți activi la prosperitatea continuă a patriei noastre socialiste.

Prof. IOAN BĂRNA
inspector general în Ministerul Educației și Învățămîntului

VIITOARELE PROGRAME

— Contribuții orientative —

În amplul program de dezvoltare și perfecționare a învățământului, stabilit de Plenara C.C. al P.C.R. din 18-19 iunie 1973, s-a trasat sarcina de a se continua acțiunea de modernizare a conținutului învățământului preșcolar, acordându-se o mai mare atenție desfășurării activităților pe baza unor programe elaborate pe grupe de vîrstă, pentru a se realiza — printr-o concepție unitară — o mai bună continuitate între educația preșcolară și primele clase ale școlii generale. Elaborarea noilor programe se desfășoară în colective diferite care vor asigura o unitate de concepție în diversitatea aspectelor specifice pe care le implică, avînd în vedere următoarele principii:

1. Asigurarea dezvoltării psihofizice armonioase a personalității copiilor în condițiile colectivității preșcolare.

2. Asigurarea caracterului științific al conținutului învățământului preșcolar în acord cu progresul științelor și cu respectarea particularităților de vîrstă ale copiilor.

3. Aproximarea copiilor de realitatea obiectivă, de cunoașterea naturii și a vieții sociale prin contact direct, pentru îmbogățirea reprezentărilor lor despre realitatea contemporană.

4. Antrenarea copilului în acțiune ca făuritor al propriei personalități, în mod deosebit prin exersarea îndemnărilor și a capacităților psihice și fizice ale acestuia, în condiții variate.

5. Valorificarea maximală a funcțiilor formative ale jocului, ca activitate de bază a copilului preșcolar, în întreg procesul instructiv-educativ în grădiniță.

6. Asigurarea unității și continuității între învățământul preșcolar și școala primară, urmărind realizarea în grădiniță a premiselor psihologice ale intrării copilului în școală.

În sprijinul principiilor enunțate, s-au stabilit cele 16 capitole destinate pentru fiecare grupă de vîrstă, ceea ce impune unele precizări.

I. Astfel, prezența într-o programă a aspectelor privitoare la organizarea vieții copiilor; regimul zilei, pare inutilă dacă facem referință la programele școlare, care cuprind exclusiv conținutul procesului de învățămînt. Dar, în condițiile grădiniței, datorită specificului vârstei preșcolare, orice moment al zilei este un pretext educativ. De aceea, se cere reexaminat și echilibrat raportul între timpul afectat activității, odihnei, servirii meselor, jocurilor și plimbărilor din grădiniță etc., asigurînd ponderea cuvenită activităților instructiv-educative, jocurilor libere ale copiilor, spre a îndeplini în fapt funcția educativă a grădiniței.

În cadrul activităților și jocurilor copiilor, pot fi îmbunătățite raporturile între activitățile dirijate de adult și cele desfășurate după opțiunea copiilor, în favoarea celor din urmă; între activitățile și jocurile desfășurate cu întreaga grupă de copii sau cu subgrupe de 4-5 ani sau chiar individuale.

În orarul activităților instructiv-educative să-și găsească o reflectare mai amplă activitatea proprie a copiilor. O pondere mai mare să fie acordată desfășurării mai multor activități și jocuri în aer liber, promovînd plimbările, vizitele, excursiile, spre a oferi copiilor impresii directe despre natură și schimbările acestora, despre viața socială (a adulților, a altor copii preșcolari și școlari, a pionierilor).

II. Cunoașterea mediului înconjurător (natură, ambianță, viață socială) s-a considerat că e mai bine să fie tratată separat de problemele dezvoltării vorbirii, pentru cîteva considerente.

Este necesar să se asigure caracterul științific și sistematic al cunoașterii realității ca mijloc de informare a copiilor, dar și ca pretext de exersare a proceselor psihice de cunoaștere, între care, evident, limbajul.

III. În dezvoltarea vorbirii — ca preocupare specială pentru corectitudinea pronunțării sunetelor, însușirea conștientă a vocabularului și a semnificației cuvintelor, a exprimării gramaticale și expresive, adică însușirea limbii române literare încă de la vîrsta preșcolară — se preconizează cultivarea intensivă a exprimării orale independente a copiilor preșcolari, prin promovarea pe scară mai largă a povestirilor create de

copii, a dialogului între copii atît în convorbiri, în jocurile de dramatizare, în cele didactice, cît și în comunicarea liberă între copii în întreaga viață desfășurată în colectivitatea preșcolară.

Credem că e necesară o utilizare mai amplă a literaturii pentru copii prin poezii, basme, povestiri, îndeletniciri, îmbogățirea experienței afective a copiilor, dar și pentru un contact mai intens al copiilor cu limba literară. Poate este momentul să extindem utilizarea filmului pentru copii, a desenelor animate, a teatrului de păpuși, înregistrările pe discuri și bandă de magnetofon, a televiziunii pentru preșcolari, cu scopul de a oferi modele de vorbire literară expresivă și pretexte de comentariu cu copiii.

Desigur, procesul cunoașterii naturii și a vieții sociale se va relua în școala primară, apoi în gimnaziu, prin studii în cadrul unor discipline de învățămînt distincte. Aceasta însă nu scuză actuala stare de lucruri în practica cunoașterii naturii la preșcolari, îndeosebi sub aspectul corectitudinii științifice a noțiunilor și a termenilor ce se introduc în limbajul copiilor, de ex.: animale domestice, sălbatice, păsări de curte și păsări călătoare etc., deși păsările sînt și ele animale.

IV. Un loc deosebit se acordă programelor privind însușirea limbii române de către copiii aparținînd naționalităților conlocuitoare, ca expresie a traducerii în viață a sarcinilor trasate de plenara partidului în această problemă educativă. Este necesar să asigurăm condiții prielnice însușirii corecte a limbii române și condiții de desfășurare a unor activități și jocuri în comun cu copiii români, favorizînd astfel cultivarea relațiilor de prietenie și colaborare între toți copiii preșcolari, indiferent de naționalitate.

V. Extinderea învățării unei limbi străine de largă circulație, în condițiile specifice vârstei preșcolare, se înscrie, de asemenea, în spiritul sarcinilor trasate de documentele de partid. Programa propusă constituie un început de drum și urmează să valorifice experiența pozitivă dobîndită în acest domeniu prin încercări experimentale de către profesorii de limbă franceză, germană, engleză, rusă și de către educatoarele care, cunoscînd bine una din aceste limbi, au practicat-o în grădiniță.

VI. Programa pentru formarea reprezentărilor matematice constituie, după trei ani de aplicare generalizată, un bun rezultat privind concepția aplicării elementelor de matematică modernă în educația intelectuală a copiilor preșcolari. Colaborarea dintre pedagogi, matematicieni și educatoare va conduce la extinderea ariei de cunoștințe, priceperi și deprinderi, accesibile preșcolarilor, prin introducerea percepției și comparării volumelor, lungimilor, greutatea diferitelor materiale etc., prin exerciții experimental-practice și prin mijlocirea jocurilor cu asemenea conținuturi.

VII. Programa de educație moral-patriotică este o încercare de sistematizare selectivă a conținuturilor (sfera reprezentărilor, a noțiunilor, a sentimentelor și a deprinderilor), a sarcinilor și mijloacelor accesibile formării conștiinței și conduitei moral-patriotice la preșcolari. Prin locul ce i se rezervă, ca problemă specială în programarea activităților educative cu preșcolarii, se subliniază importanța, precum și cerințele calitativ superioare pe care le reclamă realizarea ei în toate grădinițele de copii, indiferent de naționalitate sau de mediul social al copiilor.

VIII. Educația fizică a preșcolarilor, deși a beneficiat de o bună concepție și sistematizare, va accentua rolul factorilor naturali (aerul, soarele, apa) în dezvoltarea fizică și în întărirea sănătății copilului. Alături de exercițiile fizice, de jocurile de mișcare, de dansurile populare, vor fi mai intens utilizate jocurile sportive în aer liber, precum și jocurile cu mingea, de alergare cu cerul, sărituri cu sfoara etc. De asemenea, vor fi asimilate noi modele de aparate de educație fizică, precum și instalații de jocuri în curtea grădinițelor, în scopul de a stimula practicarea exercițiilor fizice în aer liber de către copii.

IX. În educația muzicală a preșcolarilor, păstrînd ceea ce este valoros în

Primele idei pentru construcții

practica grădinițelor, se va urmări cultivarea sensibilității muzicale și ritmice a copiilor, îndeosebi la grupele mici, asigurînd dozarea dificultăților în raport cu vîrsta și cu experiența muzicală a copiilor. Atît în programă, cît și în culegerile de materiale ajutătoare vor fi incluse jocurile muzicale create în liceele pedagogice de educatoare. De asemenea, se va include material muzical mai bogat din creația de cîntece pentru copii și din folclorul muzical românesc și al altor popoare, accesibile copiilor preșcolari.

X—XI—XII. Separarea, în secțiuni distincte, a programelor de desen, modelaj, lucru manual, presupune accentuarea importanței formative a fiecărei categorii de activități și sublinierea funcției de exprimare a personalității copilului în activitatea proprie. Îndeosebi se urmărește diversificarea mijloacelor ce vor fi puse la îndemna copiilor și introducerea unor sarcini noi, accesibile preșcolarilor (cum ar fi exercițiile grafice pentru pregătirea copiilor pentru scris).

La desen și modelaj se va recomanda utilizarea unei palete mai bogate de culori și promovarea libertății copilului de a alege. De asemenea, o mai mare varietate de materiale de lucru: creioane, pastă color, tempera, acuarele, plastilină, nisip umed, lut etc. Dimensiunea și coloritul variat al hîrtiei pentru desen și pictură vor permite lucrări mai ample, precum și colaborarea între copii în realizarea aceluiași lucru; aplicarea desenului decorativ pe vase de lut, plăci de faianță, pe lemn, pe asfalt și pe alte materiale, spre a asigura o varietate de planuri spațiale în care să se orienteze copilul.

În programa de lucru manual va fi îmbogățit conținutul și cu alte sarcini care s-au dovedit în practică accesibile copiilor și cu bogate valențe educative, cum ar fi: colaje cu materiale din natură și deșeurii textile, țesături la gherghel, modelări din fir de sîrmă, cu izolare colorată, lucrări de țiplărie.

Atît în programa de lucru manual, cît și în cele de desen și modelaj, în construcții, vor fi promovate mai larg lucrările colective, care favorizează crearea relațiilor de adevărată colaborare și ajutor reciproc între copii.

XIII. Activitatea de creație și construcție va cuprinde toată gama de jocuri de creație care pot fi practicate individual sau în colectiv de către copii în grădinițe și apoi acasă. Va fi accentuată varianta extrem de productivă în formarea personalității copilului, jocul de construcții.

Îmbogățind conținutul și mijloacele jocurilor de construcții, se va urmări formarea unor deprinderi tehnice și de utilizare a unor unelte simple. În reexaminarea tematicii, aceasta se cere diversificată și mai strîns legată de realitățile vieții contemporane. Deocamdată, copiii construiesc cu materiale miniaturale, deci la proporții relativ mici în raport cu propria lor persoană. În perspectivă, se cer create materiale pentru construcții în volume mai mari, din material ușor, care să permită efectuarea unor lucrări înalte, mai înalte decît copiii, pe suprafețe mari, încît să-și poată construi chiar pereții unei căsuțe.

Construcțiile din nisip umed în combinație cu alte materiale improvizate (scindurele, bețișoare, crenguțe, flori, pietricele, scoici, semînțe etc.), oferă condiții optime copiilor să realizeze machețele unor clădiri, cartiere, sale cu căi de comunicație, cu parcuri și grădini, cu dealuri și văi în relief, ceea ce permite exersarea imaginației creatoare a copiilor contribuie la precizarea reprezentărilor spațiale.

XIV. Activitățile la libera alegere a copiilor ar putea fi tratate în cadrul programelor de specialitate (desen, lucru manual, modelaj, jocuri etc.), dar în aceeași măsură înclinăm a crede că pentru educatoare ar fi mai operativă informarea și organizarea acestor șanse de alegere a lucrărilor dorite de copii. Esențialul este să creăm condițiile corespunzătoare în sala de grupă, în curtea grădiniței, încît copilul să aibă posibilitatea să se orienteze singur spre o anumită activitate din mai multe posibile la un moment dat. Deocamdată, în practica zilnică, șansele de opțiune ale copilului sînt reduse, acesta fiind nevoit să ceară educatoarei ceea ce dorește să lucreze sau să se mulțumească a face ceea ce i se dă.

XV. Programa activităților distractive din grădinițe invită educatoarele la crearea atmosferei de bună dispoziție, de veselie în rîndul copiilor, să-și facă să ridă, dar prin activități cu conținut educativ pozitiv. Mijloacele moderne audio-vizuale, teatrul de păpuși, jocurile de dramatizare, audițiile muzicale, filmul pentru copii și de desene animate, televiziunea îmbunătățită pentru preșcolari sînt doar cîteva din variatele mijloace care se cer puse în slujba copilului.

XVI. Formarea deprinderilor igienice și de conduită civilizată va trebui să cuprindă, propriu-zis, un inventar al nivelelor la care poate să ajungă conducerea de sine a copilului, independența acestuia față de adult în diferite împrejurări, precum și a modalităților de abordare a acestora în condițiile vârstei preșcolare. Într-un fel, ar fi vorba de a realiza „cei șapte ani de acasă”, dar în condițiile grădiniței și în colaborare cu familia.

Scurta trecere în revistă a celor de mai sus o considerăm o deschidere spre discuții și propuneri de îmbunătățire a viitoarelor programe, alături sub aspectul conținutului propriu-zis al acestora, cît și al structurii, al diviziunilor și al terminologiei adoptate.

Noile programe trebuie să devină expresia gândirii colective a tuturor oamenilor pasionați pentru munca educativă cu copiii preșcolari: educatoare, cercetători, profesorii de pedagogie și metodisti de specialitate, inspectoratele pentru grădinițe.

Prin scrisori adresate direct Ministerului Educației și Învățămîntului, prin articole în presa de specialitate, prin participarea la dezbaterile proiectelor, se pot aduce prețioase contribuții la valorificarea experienței pozitive dobîndite în practica grădinițelor de copii și a potențialului creator al educatoarelor din țară.

ELEONORA POP
Inspector principal în Ministerul
Educației și Învățămîntului

Importanța calculului mintal

Formarea și dezvoltarea deprinderilor de a număra, de a calcula și de a rezolva probleme se realizează în cadrul orelor de aritmetică. În primele clase ale școlii generale, elevii capătă deprinderi elementare de calcul mintal și de calcul scris, înaintea studierii operațiilor aritmetice cu numere până la 100. Calculul mintal oral sau scris se bazează pe dezvoltarea gândirii elevilor. Între aceste două feluri de calcul, este necesar să existe o legătură strânsă. Dealtfel, nici nu se concepe calculul scris fără însușirea calculului oral. Diferența constă în aceea că cel oral se desfășoară în „gînd” în mintea elevilor, pe cînd cel scris necesită din partea elevilor pe lingă această judecată și o tehnică operațională.

Elevii școlii noastre dobîndesc cunoștințe de calcul mintal oral, odată cu numerația, cu primele noțiuni de mulțimi în cadrul cercului 1—10, 10—20 și 20—100. Am observat că este bine ca, încă din clasa I, elevii să fie obișnuiți cu exerciții de calcul mintal deoarece pe această cale li se dezvoltă gîndirea matematică. Cercul calculului mintal poate fi atins pe măsură ce elevii își însușesc procedeele de rezolvare a exercițiilor. Formarea deprinderilor de cal-

cul, dezvoltarea gîndirii matematice se realizează prin exerciții dese de calcul mintal efectuate permanent în fiecare lecție aritmetică. Exercițiile se desfășoară înaintea începerii fiecărei lecții propriu-zise sub forma rezolvărilor de probleme sau exerciții cu operații aritmetice. Cele câteva exerciții de calcul mintal facilitează procesul de înțelegere a cunoștințelor noi predate sau le consolidează, pregătește înțelegerea mai rapidă a structurii problemei, a judecății ei.

Calculul mintal constituie o adevărată gimnastică a minții, a gîndirii elevilor și li ajută să se orienteze mai bine și mai rapid, le dezvoltă spiritul de inițiativă, de perspicacitate. El este cea mai simplă formă a muncii creatoare a elevului. De aceea, este necesar să fie înțeles de elevi și am realizat acest lucru prin respectarea particularităților de vîrstă și individuale ale elevilor. Deci, să dozăm exercițiile de calcul mintal și să le folosim pe scară largă în însușirea procedeele tehnice matematice.

Inv. IOAN COICA
Școala generală din comuna Drauț,
Județul Arad

Lecție în clasa I

Jocul aritmetic

Am ajuns la convingerea că rezultate bune în formarea la elevi a deprinderilor de rezolvare a problemelor matematice se pot obține prin utilizarea jocului aritmetic, sub multiplele lui forme. Din strategia cu care am utilizat jocul didactic, i-am conturat valoarea sub două aspecte: elevilor buni le facilitează rapiditatea în gîndire (joc cu caracter de întrecere), iar elevilor slabi le formează deprinderi de muncă, le dezvoltă gîndirea. Voi da doar câteva exemple de jocuri didactice care se pot adapta în predarea aritmeticii la toate clasele. La clasa a II-a, la capitolul „Adunări și scăderi cu trecere peste 10” am folosit ștafeta aritmetică individuală sau pe grupe, cu sarcina: „cine urcă mai repede scara”.

Jocul se poate desfășura la tablă, unde, sub forma unei scări, sînt date operații aritmetice cu diferite numere.

De pildă, $29+3$; $47+6$; $58+7$. În același timp, două grupe omogene de elevi încearcă să rezolve bine și cît mai repede fiecare operație. Pentru elevii mai slabi am dat rezolvarea acestor operații la nivelul posibilităților lor: $9+2$; $8+4$; $7+5$.

Un alt joc aritmetic: se dă un exercițiu adecvat temei de consolidat care oferă mai multe posibilități de rezolvare: $36+?-?=42$. Soluții: $36+8-2=42$; $36+9-3=42$; $36+6-0=42$. Cine găsește cele mai multe variante în grup sau individual, în timp cronometrat, este declarat fruntaș.

Cu aceeași eficiență am folosit ghicitorile aritmetice: „m-am gîndit la un număr; care este acel număr la care dacă adaug 24, fac 37?”.

Inv. DORINA BUCUR
Școala generală nr. 1, Alba Iulia

Material didactic pentru predarea limbii germane

Preocupat de îmbunătățirea modalităților de predare a limbii germane în școala generală de 10 ani, am reușit să confecționez materiale didactice diferite, care au fost prezentate în cadrul unei expoziții, organizată la Slobozia. Fiind convins că jocul este o sursă inepuizabilă în predarea limbilor străine la clasele mici (respectiv la clasa a II-a și a IV-a), am realizat un dispozitiv care răspunde la trei întrebări (Was ist das?, Wie ist das?, Wo ist das?). După ce s-a familiarizat cu citirea în limba germană, elevul are posibilitatea jucîndu-se, fără a face apel la limba română, pornind de la imagine, să-și însușească prin joc cuvîntele noi în structuri programate, specifice limbii germane. Iată cum, jucîndu-se, elevul rotește un carton cu întrebarea: Was ist das? și-și apare o imagine, de exemplu o pisică. În partea stîngă are întrebarea: Was ist das? însoțită de imagine, iar în partea dreaptă primește răspunsul: Das ist die Katze.

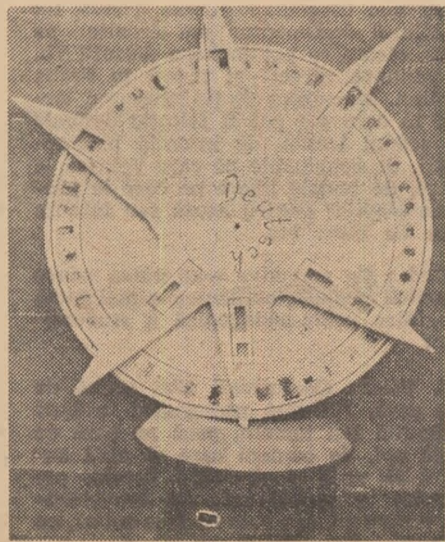
Imaginea rămîne. Elevul rotește cartonul pînă în dreptul întrebării „Wie ist die Katze?”, întrebare însoțită de imagine și primește răspunsul: „Die Katze ist schwarz”. Rotește apoi cartonul mai departe pînă în dreptul întrebării: „Wo ist die Katze?”, însoțită de imagine și primește răspunsul: „Die Katze ist in Haus”.

Am realizat de asemenea și modernizarea unei planșe clasice cu declinarea substantivului german, care inițial oferă o înșiruire de forme ale substantivului la diferite cazuri. Dispozitivul realizat de mine pornește de la imagine și li ajută pe elevi în înțelegerea declinării substantivului german, a articolului ho-

tărît german, în formarea pluralului substantivelor germane.

Elevul descoperă formele pe care le ia substantivul german în diferite cazuri, descoperă modalitățile de formare a pluralului substantivelor germane și se familiarizează însușindu-și forma de nominativ-singular, genitiv-singular și nominativ-plural, cu particularitățile substantivelor germane.

Prof. BARBU-CUCURICHI VASILE-TEOFIL
Școala generală din comuna Dragoș Vodă, Județul Ialomița

Desenul, ca reflectare a realității

Fiind cunoscută identitatea valorică și educațională a desenului este necesar ca acest obiect cu deosebite valențe aplicative să fie adaptabil cerințelor nemijlocite ale producției materiale cotidiene, integrînd de la cea dintîi pînă la cea din urmă clasă de elevi. De aceea, consider că s-ar realiza mai mult în această direcție, dacă, în cadrul fiecărei ore, elevii ar înțelege că prin execuția tehnică a temei propuse vor contribui la pregătirea lor pentru integrare în climatul de creativitate, în meseria pe care și-o vor alege.

La clasele I și a II-a este evidentă prioritatea acordată desenului după natură, care pune bazele primelor deprinderi de observare și redare cît mai corectă a obiectelor cu forme simple. Totuși, în programa clasei I îi sînt repartizate un număr prea mic de ore în comparație cu desenul decorativ. În predarea prea de timpuriu a acestuia la clasa I, am observat că se întîmplă o serie de dificultăți generate de faptul că elevilor le este foarte greu să creeze modele prin repetare și, mai ales, figuri geometrice pe care nici nu le-au învățat. Cred că procesul ar trebui să se petreacă invers: cu cît elevii sînt mai mici, cu atît numărul de ore afectat desenului după natură să fie mai mare, iar elevilor mari care dobîndesc capacități de abstractizare, generalizare și de creație să le dăm posibilitatea de afirmare în cadrul desenului decorativ.

În predarea desenului la aceste clase, am urmărit să le dirijez observarea, îndrumîndu-i să se „desprindă” de clasă, de bancă sau de masa la care lucrează și să privească mai mult, să descopere mai atent tot ce există în jurul lor, de la firul de iarbă pînă la bolta albastră și de la zidul casei pînă la fumul uzinei. Și acolo, în mijlocul naturii, am discutat cu ei atît despre așezarea în plan a obiectelor văzute, cît și despre forma și coloritul lor. Degeaba li vom arăta copilului mărul și li vom cere să deseneze livada dacă el n-a văzut-o niciodată!

Școlarul mic manifestă permanent tendința de a folosi linia și, deși în programă nu este prevăzut acest lucru, consider că prin exercițiile cu linii simple, dar diferite ca formă, mișcare, lungime și grosime li putem obișnui pe elevi, chiar de la clasele I și a II-a să surprindă însușirile principale ale obiectelor observate (rechizite școlare, mobilier etc.) și să le traducă grafic prin linii și pete, urmînd ca din clasele a III-a și a IV-a să se dea o atenție mai mare creației motivului decorativ prin

procedee de repetiție, alternanță și simetrie. La aceste clase am urmărit mai mult să alternez în chenare și frize figurile geometrice ca pătratul, triunghiul, dreptunghiul, cercul, liniile paralele, oblice, curbe, spirale etc.

Pentru sporirea caracterului aplicativ al desenului este necesar ca în programă să se urmărească corelația care există între acesta și celelalte discipline de învățămînt. Folosind cunoștințele matematice la orele de desen, la clasa a IV-a, elevii și-au dat seama că redarea unui obiect este de fapt reprezentare grafică care se realizează prin linii drepte, segmente de dreaptă, ce pot fi perpendiculare, verticale, orizontale etc. Pornind de la aceste elemente concrete i-am determinat pe elevi să înțeleagă ce este o suprafață plană, un plan vertical (cum este peretele unei camere), sau orizontal ca suprafața ariei unui lac liniștit, pardoseala unei camere. La fel am procedat cu realizarea unui punct pe o dreaptă, pe un plan, a unui segment de dreaptă pe un plan etc.

Programa prevede redarea unor obiecte cu volum, dar unele, ca de pildă, cele de formă cubică, pot fi trecute și în plan. Aceasta li va convinge pe elevi că atît liniile, cît și unghiurile dintre ele nu se schimbă și deci se pot aplica în mod firesc cunoștințele de geometrie.

În clasa a III-a, la obiectul geografie, este prevăzut ca elevii să deseneze planul clasei sau al camerei etc. Nu este indicat ca ele să fie executate mai ales în cadrul orelor de desen? Aceste planuri ar putea fi realizate chiar secționat pentru predarea în plan a obiectelor din cameră și a utilizării liniilor și hașurilor. Cu timpul, elevii pot executa în plan diferite piese industriale (un tub, o roată dințată, un arc, o scară în spirală, un desen pentru o pardoseală de mozaic în carouri etc.). Pentru reușita scopului propus, cele două ore prevăzute săptămînal pot fi prevăzute în ore consecutive. În acest fel, elevul va avea timp să-și exprime liber fantezia și s-o aplice în mod creator.

Succesul corelării între cunoștințele de desen și caracterul său practic, aplicativ poate fi asigurat în mai mare măsură, dacă s-ar edita un manual sau un îndrumător care să răspundă cerințelor actuale, a predării desenului ca reflectare a realității.

Institutur VICTORIA PIEPTAN
Liceul de muzică „George Enescu”
București

LIMBA ROMÂNĂ

La secția germană a liceului pedagogic

În cadrul secției germane a Liceului pedagogic din Sibiu pregătim educatoarele și învățătoarele care vor funcționa în unitățile școlare de profil și în secții cu limba de predare germană. Este deci firească și necesară atenția pe care o acordăm însușirii temeinice a limbii române vorbite de către elevele noastre. Noua programă de limbă română eșalonează cunoștințele pe care trebuie să le asimileze viitoarele cadre didactice de-a lungul a cinci ani de studii, pe principiul accesibilității, al creșterii treptate a gradului de dificultate al cunoștințelor și, totodată, în concordanță cu problematica reală pe care o vor întâlni la viitoarele lor locuri de activitate. Astfel, anul I este consacrat problemelor de vocabular și fonetică, și anume la vocabular urmărim să dezvoltăm capacitatea de exprimare bogată și nuanțată a elevelor: mijloace interne de îmbogățire a lexicului, iar la fonetică acordăm atenția cuvenită problemelor de ortografie și ortoepie. În cadrul orelor de metodica predării limbii române căutăm să transmitem elevelor noastre metode de lucru necesare viitoarei activități: dezvoltarea simțului limbii la copii; probleme de transfer și interferență între limba maternă și limba română; formarea deprinderii corecte de pronunțare a sunetelor specifice limbii române (și implicit procedee de corectare a unor pronunții greșite) ce — ci, ge — gi, che — chi, ghe — ghi. Viitoarele învățătoare sunt înarmate astfel cu procedee și metode pentru a preda cu succes limba română în clasa I în secțiile și școlile cu limba de predare germană, unde predarea are loc numai oral.

În predarea diferitelor capitole de gramatică urmărim realizarea unui alt principiu al unui învățământ eficient: întărirea caracterului aplicativ al disciplinei noastre. De aici, pondera pe care o acordăm exercițiilor practice, depistării greșelilor tipice și înlăturării lor, pentru a ajuta elevele să ajungă mai repede la o folosire spontană, curentă, coerentă și corectă a limbii române. Acolo unde realitatea lingvistică a celor două limbi — limba maternă și limba română — ne permite, recurgem la metoda comparației pentru adâncirea fenomenelor studiate.

Ținând seama de faptul că pregătim viitoare cadre didactice, aceste procedee au, după cum se poate ușor înțelege, și o altă valoare: de transmitere implicită a unei anumite metodologii necesare în viitoarea activitate. În ur-

mătorii ani de studiu (II—V); la diferitele compartimente ale gramaticii — morfologie și sintaxă — și în cadrul capitolelor acestora, fie că predăm spre exemplu verbul sau substantivul (morfologie), fie că analizăm un anumit tip de propoziție (sintaxă), ne orientăm în mod special către erorile tipice și către metoda predării limbii române tocmai în ideea pe care am formulat-o mai sus. Urmărim nu numai ca elevele noastre să știe să vorbească și să scrie corect românește, dar să și stăpânească temeinic procedee și metode specifice predării limbii române. Pornim chiar de la greșelile lor, cum ar fi: necunoașterea regulii formării genitivului singular al substantivelor feminine; însușirea corectă a regulii de a face acordul

între articol posesiv și substantiv; necunoașterea situațiilor când trebuie să folosească formele accentuate și neaccentuate ale pronumelor personale; lipsa acordului dintre substantiv și adjectiv în declinare, pe care le conștientizăm, transmițând, totodată, și procedee de înlăturarea lor. La verb, dificultățile cele mai frecvente — cu care elevele vin de fapt din școala generală — privesc formarea gerunziului la verbele de conjugare a IV-a, folosirea incorectă a persoanei a treia singular a conjunctivului prezent (să merg, în loc de să meargă; să povestește, în loc de să povestească), ca și tendința de a utiliza imperfectul indicativ cu valoare de perfect compus sau chiar de perfect sim-

plu. Și asupra acestor greșeli insistăm în amândouă scopurile enunțate.

Viitoarele educatoare și învățătoare studiază în cei cinci ani de liceu pedagogic și istoria literaturii române. În anul I—III programa este comună cu cea a liceelor de cultură generală, iar în anul IV și V se parcurge eșalonat pe doi ani programa anului IV de liceu. După părerea mea, și aici s-ar putea face o altă eșalonare a programelor analitice, în sensul ca în anul I să se studieze literatura veche și începuturile literaturii române moderne inclusiv Filimon, Hașdeu și Odobescu, urmând ca în anul II să se studieze „Junimea”, „Contemporanul” și marii clasici până la I. Slavici inclusiv, iar în anul III să se înceapă studiul istoriei literaturii române cu Al. Macedonschi. În anul IV și V, programa poate rămâne aceeași. Fac această sugestie în vederea unei mai solide pregătiri a educatoarelor și învățătoarelor care vor preda în grădinițe (secții) și școli (secții) cu limba de predare germană.

Prof. RITA BRAISCH
Liceul pedagogic Sibiu, secția germană

Limba franceză ca mijloc de comunicare

Pentru a surprinde actualul efort de perfecționare a predării limbilor străine, în lumina sarcinilor trasate de recenta plenară a partidului nostru, am inițiat, nu de mult timp, un dialog cu profesorul emerit Ion Vicol, de la Liceul „Mihai Viteazul” din București, solicitându-i părerea în legătură cu trei aspecte importante în acest sens.

Red.: După opinia dumneavoastră, în momentul de față, programele și manualele de limbă (și literatura) franceză răspund obiectivului esențial al predării limbilor străine: însușirea limbii vorbite, ca mijloc de comunicare între oameni?

I. Vicol: Programele școlare au reflectat an de an schimbările profunde care se produceau în scopul și metodele de predare ale limbilor străine, cerind neîntrerupt înnoiri, modernizare, adaptarea predării limbilor la noile condiții de viață, stăruint mereu asupra scopului esențial al predării acestora: însușirea limbii vii.

Manualele însă au rămas mereu în urma acestor cerințe imperioase: ele mai conțineau — și mai conțin încă — texte lungi de proză greoaie, adaptări neindemnitate, dialoguri artificiale, structuri de limbă livrești sau arhaizante, forme verbale istorice depășite pe care nici un francez nu le mai folosește astăzi, ele fiind complet osificate și apărând drept forme de vorbire dintr-o lume de mult apusă.

Abia la începutul acestui an școlar

am fost puși în fața unor manuale de limbă franceză concepute în alt fel, mai curajoși, mai moderni, manuale în care dialogul viu, natural, în situație, ocupă locul primordial, căutând să-i obișnuiască pe elevi cu structurile de limbă vorbită, familiară și actuală, pe care le vor întâlni ori de câte ori vor avea ocazia să angajeze o conversație cu un străin.

Trebuie însă spus cu toată tăria că această cunoaștere a limbii străine și folosirea structurilor amintite în noile manuale n-au fost dublate de o preocupare metodică mai atentă: nu există în aceste structuri nici un fel de grație și dificultăților, nici o ordine, nici o logică, Structuri delicate, subtile, specifice, sint date înaintea altora ușoare, ceea ce face ca profesorul să rămână oarecum perplex, mai ales că textele în care elevii vor întâlni asemenea structuri sînt neinteresante pentru cei mai mulți, nelegate de preocupările lor, stîngace.

Munca profesorului cu un asemenea gen de manual a devenit incomparabil mai grea ca înainte. De aceea, se cere o pregătire atentă din partea profesorului a fiecărei lecții în parte, a alegerii structurilor mai necesare, a alcătuirii altor exerciții decât cele din manual, atunci când o vor socoti necesar.

Red.: În ce moment al predării considerați folosirea mijloacelor moderne, audio-vizuale, mai eficiente?

I. Vicol: Problema eficacității mijloacelor audio-vizuale este prea complexă pentru a putea fi discutată în cadrul restrîns al unei convorbiri de câteva minute. În fond, eficiența lor ține de natura lecției, de mijloacele pe care le avem la îndemînă, de buna lor funcționare, de îndeminarea celui care le minuieste și, în general, de puterea de discernămint a profesorului în folosirea lor. Sint convinși însă că tot ce se referă la o bună fixare a unei pronunții corecte și la folosirea eficientă a structurilor de bază ale limbii este mai potrivit cu vârsta mică a copiilor (clasele II—VIII), în timp ce la clasele mari, unde se predau texte de cultură și civilizație ori texte literare, merg mult mai bine diapozitivele, filmul fix și filmul documentar sau artistic pe baza cărora se pot încheia discuții vii, antrenante, directe și firești în limba străină. Momentul de pe parcursul lecției în care ele pot fi folosite depinde de scopul lecției, de intenția profesorului, de concluziile pe care vrea să le tragă, de temele libere pe care le propune elevilor pentru acasă sau într-un cerc de elevi etc.

Red.: Ce corective s-ar putea aduce practicii pedagogice pentru o mai bună pregătire psiho-pedagogică a studenților?

I. Vicol: Corective? Nici vorbă de așa ceva. Practica pedagogică trebuie regîndită din temelii, pusă pe baze cu totul noi, de oameni care să aibă curajul să vadă și să spună deschis organelor răspunzătoare ale ministerului nostru că, așa cum se face astăzi, ea este complet greșită.

Ca în orice meserie delicată de mare răspundere, în care vei lucra o viață întreagă cu materialul acesta gingaș care este copilul, viitorul om, înainte de alegerea meseriei de profesor-educator, este absolut necesară testarea aptitudinilor viitorilor profesori: nu au voie, cred eu, să aleagă această meserie cei care nu iubesc copiii, cei care nu au răbdarea necesară, cei pe care-i irită o cit de mică contrarietate, cei care văd în copil un delincent, urmărindu-l cu ură și dispreț atunci cînd a făcut o greșală insignifiantă, cei care nu înțeleg că prima datorie a unui profesor este să cunoască individualitatea fiecărui elev, să-l respecte, să-l ajute, să-l îndrume, să-l formeze ca om.

În acest scop, în cadrul facultăților de limbi străine să se predea — nu mai pentru cei care au optat pentru meseria de profesor sau vor fi testați ca atare — un curs de psihologie pe vârste școlare, însoțit de aplicații practice (observații, teste, întocmiri de fișe etc.) în școli de toate gradele și de toate categoriile, astfel încît, la începutul practicii lor pedagogice, studenții să aibă o foarte bună informare de pedagogie școlară. Ei trebuie să fie obligați pentru aceasta și la efectuarea a două-trei ore de dirigiență, sub îndrumarea conducătorului practicii din școlile respective.

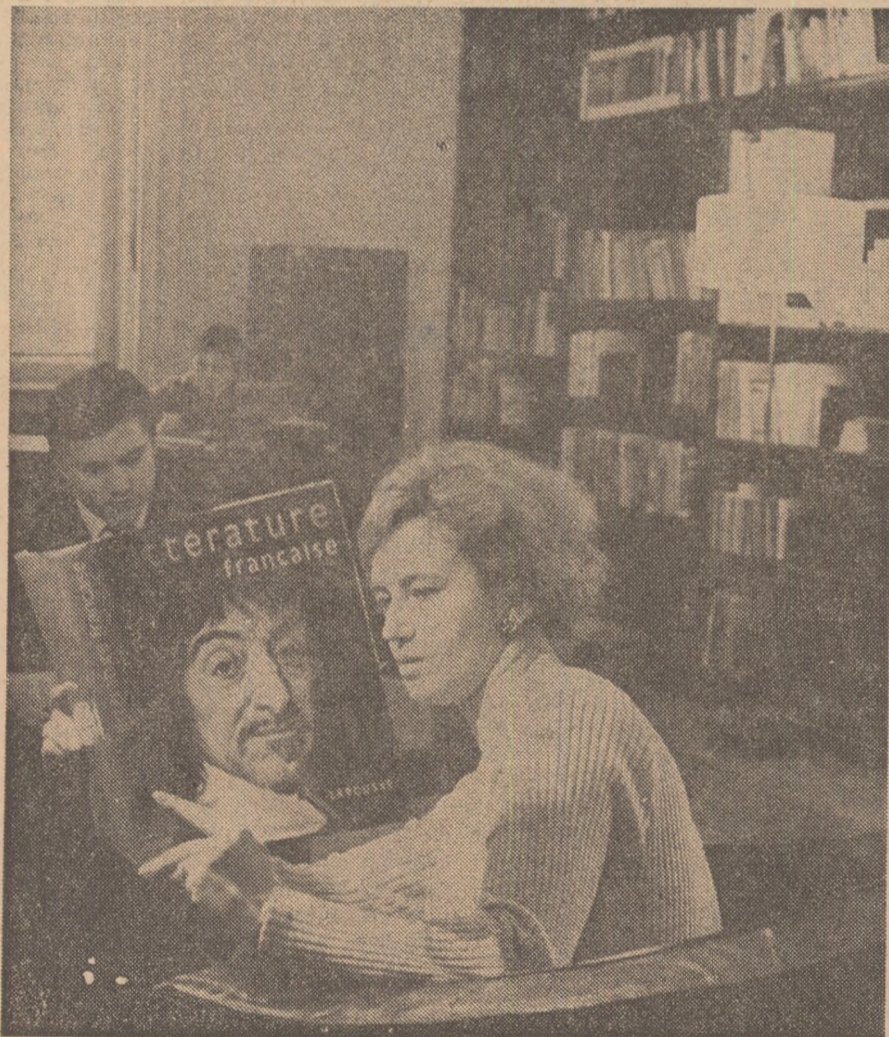
Practica pedagogică să se efectueze timp de un an școlar, după terminarea lucrării de diplomă, așa cum am făcut-o și noi la vremea noastră, pentru ca viitorul profesor să se familiarizeze cu toate problemele școlare pe care le va întâlni la locul de muncă: ședințele consiliului profesoral, comisiile metodice, cercurile de elevi, serviciul pe școală, diverse activități (cor, întreceri sportive și cultural-artistice etc.).

Felul în care se efectuează astăzi practica pedagogică este cu totul deficitar, dacă ținem seama de faptul că nu există nici o concordanță între o-rarele școlilor unde studenții fac practică și cel al studenților din anii III și IV de la Institutul de limbi străine.

Fărîmîțarea grupelor de cincisprezece studenți în grupușcule de doi-trei-patru studenți pentru ținerea lecțiilor practice, — fiindcă nu li se permite să absenteze în totalitatea grupului de la cursuri pentru a asista la lecțiile colegilor lor — duce implicit la o muncă pur formală: studenții nu pot învăța nimic practic din felul cum lucrează colegii lor, din discuțiile pe care profesorul le face în marginea unor greșeli sau neîndemînări metodice, nu-și pot spune cuvîntul pentru a arăta cum ar fi făcut ei etc.

Ținînd seama de toate aceste lucruri, care creează dificultăți foarte mari și facultății și conducătorii de școli, cred cu fermitate că este timpul ca Universitatea din București să-și creeze un liceu special, așa cum s-a preconizat în nenumărate discuții duse pe această temă — de tipul fostului Seminar pedagogic „Titu Maiorescu” — dotat la nivelul tehnicii actuale și încadrat cu cele mai talentate cadre tinere, cu o pregătire de specialitate deosebită, care să fie un sprijin real și pentru studenții și pentru învățămîntul limbii franceze în general.

Interviu realizat de
DOINA STERESCU

Lectură

SUPRAÎNCĂRCARE

ÎN... BLOC

Criteriul de alegere a fost... „blocul cel mai mare de pe Calea Griviței”.

Obiectivul : cum se desfășoară studiul individual al copiilor — desigur, elevi în diferite școli generale și licee din București.

Concluziile... Pentru concluzii e necesar să deschidem o paranteză — cit pagina revistei noastre — pentru că, alături de acel CUM (se desfășoară studiul individual), realitatea ne-a pus în față un nou element, cel puțin tot atât de important și, în orice caz, în strinsă relație cu el : CÎT (durează acest studiu). Proporțiile luate de acesta, cu toate consecințele pe planul psihofizic al elevului, ne-au determinat să-l abordăm cu prioritate. Căci, dincolo de condițiile de studiu pe care elevii le au acasă, de metodologia activității individuale, ceea ce poate să apese în mod hotărâtor asupra calității muncii este cantitatea exagerată a sarcinilor școlare și extrașcolare.

Fără îndoială, nimeni nu știe mai bine decât profesorul ce și câte sarcini poate să îndeplinească în bune condiții fiecare elev, la o anumită disciplină, într-o anumită etapă din an, din săptămână și chiar din zi. Dar, cercetind caietele de notițe, de teme, stînd de vorbă cu elevii și cu părinții lor despre condițiile de studiu de acasă (în general, bune), despre modul în care se desfășoară studiul individual, am avut prilejul să întâlnim și unele fenomene ale supraîncărcării, abateri ale profesorilor de la eforturile generale care se depun pentru descongestionarea muncii copiilor de școală.

În cele ce urmează — în care interlocutorii elevi sînt indicați prin numărul fișei de anchetă — vom schița câteva dintre ele.

Cum poate deveni „grea” o disciplină

Nu există obiect greu. Acest lucru a mai fost — pedagogic — demonstrat. Și totuși, sentimentul l-am întâlnit la mulți elevi, în legătură cu o specialitate sau alta.

— Matematica (predată de prof. Constantin Miuță — n.n.) — afirmă elevul nr. 1 din anul I F, de la Liceul industrial de căi ferate — este, pentru mine, materia cea mai grea. Uneori nu înțeleg ce mi se predă și atunci trebuie să învăț în plus acasă, alții ni se predă prea mult, mai mult decât în manual, lucruri absolut noi.

— La anatomie (prof. Dorina Hanenheim — n.n.) — ne-a spus elevul nr. 2 din anul III A de la Liceul „Dimitrie Petrescu” — e mai greu ca la matematică (elevul este la secția reală — n.n.). Dealtfel, din programul de astăzi — matematică (două ore), franceză, rusă, anatomie — materia cea mai dificilă este anatomia. Ni se dau foarte multe amănunte la această disciplină așa încît, deși lecția din manual are uneori o jumătate de pagină, în caietul de notițe scriem trei pagini. Avem și de desenat, astfel că, pentru a mă pregăti cum mi se cere, am nevoie de circa trei ore.

— Cele mai grele zile — mărturisește elevul nr. 3 din anul III B al aceluiași liceu — sînt acelea în care avem anatomia (prof. Dorina Hanenheim — n.n.). Pregătirea pentru această disciplină ne ia foarte mult timp. Ni se predau multe cunoștințe din compendii de fiziologie al lui Ranga. (În câteva cazuri, elevii au arătat că li se predă după alte manuale și cărți decât cele pentru clasa respectivă, ceea ce le îngreuiază munca). Elevul nr. 4 din aceeași clasă și școală a adăugat și dificultățile întîmpinate de termenii grei care trebuie însușiți la această disciplină.

În cazul acesta, anatomia a devenit o povară prin cantitatea de cunoștințe și de teme pe care profesora le pretinde, fără a ține seama că elevii mai au de pregătit și lecții la alte discipline tot atât de importante și că, pentru studiul individual — cum remarcă elevul nr. 3 — au la dispoziție doar timpul de la 7—12 dimineața, deci aproximativ cinci ore.

Alteori dificultățile și, prin urmare, eforturile în plus făcute de elevi pentru învingerea lor, par să vină din lipsa unei strînse legături între teorie și practică. Aspectul s-a evidențiat mai ales în legătură cu studiul chimiei. Interlocutorii noștri s-au referit nu atât la numărul mare de exerciții și probleme pe care le au de efectuat pentru acasă, eî la cantitatea de formule pe care sînt obligați să le rețină și la dificultatea rezolvării și înțelegerii reacțiilor chimice. „La chimie (prof. Mirela Manolescu — n.n.) avem multe formule și denumiri de reținut. Te încurci în ele” (elevul nr. 5, clasa a VIII-a B, Școala generală nr. 180). „La această disciplină sînt foarte multe formule și reacțiile

sînt grele” (elevul nr. 6, clasa a VIII-a B, Școala generală nr. 180). „Obiectul la care depun cel mai mare efort pentru învățat este chimia (prof. Antoaneta Popescu — n.n.). Ni se cere să reținem prea multe formule și reacții” (elevul nr. 7, clasa a X-a A, Școala generală nr. 175).

Mari dificultăți și complicații pentru munca și pregătirea elevilor produc unele procedee și metode de lucru la clasă, aplicate fără discernămint. Unii elevi s-au plîns de moda predării „non stop” : prelegerea profesorului sau predarea noilor cunoștințe cu ajutorul elevilor durează o oră întreagă de curs, fără să se rezerve timp pentru verificarea ritmică a pregătirii școlarilor.

— Pentru noi, elevii, în special pentru cei mai mici — a spus elevul nr. 8, anul I E, Liceul de informatică „Dr. Petru Groza” — predarea oră de oră, fără verificare este oboseitoare, face să se acumuleze lacunele aîft în ce-i privește pe elevii mai puțin sirguincioși (care, dacă nu sînt controlați, nici nu mai învață), dar și pentru cei mai harnici (care nu au prilejul să-și consolideze cunoștințele, să și le verifice și completeze cu prilejul ascultării și discuțiilor din clasă). În plus, aceasta aglomerează ultima parte a trimestrului cu lucrări de control. (Dealtfel, cea mai mare parte din elevii vizitați aveau cele mai multe note din extemporale).

Există cazuri cînd predarea lecției noi se face prin obligarea clasei de a parcurge, în prealabil, o bibliografie exagerat de mare în comparație cu timpul pe care îl au elevii la dispoziție și cu ponderea pe care o au cunoștințele furnizate de ea, în progresul realizat prin lecție, pe drumul cunoașterii. Astfel, pentru introducerea în istoria literaturii române, la anul I E de la Liceul „Dr. Petru Groza” (prof. Speranța Nicolaescu), după cum se vede din caietul de lectură în afară de clasă al elevului nr. 8 s-a cerut, în prealabil, o incursiune în istoria României (folosind manualul de istorie, dicționarul și enciclopedia) pentru familiarizarea cu domeniile lui Ștefan cel Mare, Matei Basarab, Mircea cel Bătrîn, Alexandru Lăpușeanu, Petru Rareș, Mihai Viteazul ; pentru cunoașterea minăstirilor cu trecut istoric : Cozia, Tismana, Slatina, Bistrița (Olt și Moldova), Dragomirna, Putna, Voroneț. În caietul de conspecte al elevului respectiv erau pagini întregi de însemnări din izvoarele cercetate de el, în timpul liber, în legătură cu aceste etape și monumente.

Este bine ca lecția nouă să se desfășoare apelînd la cunoștințele pe care elevii le posedă ; dar aceasta nu obligîndu-i să parcurgă în prealabil, acasă, un material atât de bogat.

Cronofagia prin desen

Nu doar preferințele copilului pentru desen au făcut ca acesta să devină un mijloc auxiliar și pentru alte dis-

cipline, des folosit în activitatea la catedră. Schițele, desenele împlinesc o certă funcție didactică, ajutînd la însușirea și adîncirea cunoștințelor ce se predau la lecție. Și aici i se cere însă profesorului o dozare, în sensul de a cîntări timpul necesar efectuării unui desen și gradul lui de utilitate. Cercetînd caietele de teme pentru acasă ale elevului nr. 9 din clasa a VII-a B, Școala generală nr. 180, a fost limpede că, de exemplu, la ecologie (prof. Elena Diacenco) și la geografie (prof. Cornelia Floroiu) nu s-a făcut un astfel de calcul. Cît timp a putut să ia și, mai ales, cu ce folos, sarcina de a desena acasă câteva lanțuri trofice (ouă, șarpe, arici, vulpe ; morcov, iepure, lup ; lăcustă, pasăre, bufniță), prin redarea imaginii fiecăreia dintre vietățile care intră în acest lanț ? (Lucrarea a solicitat circa o jumătate de oră, după spusele elevului). Tot la ecologie (prof. Elena Diacenco), elevul nr. 10 din clasa a VII-a F, Școala generală nr. 180, are, pe lîngă un caiet cu observații asupra stării vremii, asupra unor plante, și unul care grupează animalele pe continente, folosind decupațe foto din ziar. La sfîrșit sînt redate, tot pe bază de fotografii colecționate de elev, lanțuri trofice.

Desenele la zoologie (prof. Elena Diacenco) și geografie (prof. Cornelia Floroiu) credem că iau destul de mult timp elevilor nr. 11 și 12 din clasa a VI-a A de la Școala generală nr. 180 ; de asemenea, elevilor nr. 9 și 13 care aveau caiet de hărți geografice (la data anchetei aveau desenate Bulgaria și Iugoslavia), ca și o serie de planșe efectuate acasă pentru desen, uneori cu temă indicată de profesor.

Cu toate că regulamentul școlar interzice temele scrise pentru ziua de luni, desigur spre a crea copiilor condiții să se odihnească mai substanțial la sfîrșit de săptămînă, mulți profesori îl încalcă. Din activitatea elevului nr. 8 rezultă că au de scris pentru luni uneori la informatică (prof. Virgil Ilieș), la română (prof. Speranța Nicolaescu) și mereu la franceză (prof. Nicolae Șerban) ; elevul nr. 4 are în permanență teme de scris pentru ziua de luni la franceză (prof. Ileana Dumitrescu) și din cînd în cînd la chimie (prof. Mirela Manolescu) sau la rusă (prof. Constantin Grigorescu).

Exemplele se pot înmulți.

„Distracția” de duminică

— Vă ajunge timpul pe care îl aveți pentru învățat ? Cum vi-l repartizați ca să-l folosiți cu eficiență ? — sînt întrebări pe care le-am adresat fiecărui elev anchetat, locatar al blocului. Aproape toți ne-au răspuns : „Dacă ar mai fi timp ar trebui folosit tot pentru învățat”. „Avem foarte mult de studiat și de scris și foarte puțin timp”.

Cei mai mulți dintre ei își pregăteseră o parte din lecții seara, după întoarcerea de la școală (cînd, după o zi de muncă, randamentul e minim) ; mai întîi își scriu (seara de obicei) și apoi învață (dimineața). Elevii nu știau sau nu erau convingiți că temele de scris au rostul de a consolida, de a aprofunda ceea ce au învățat.

— De la orele 20 la 23,30 sau 24 scriu, declară elevul nr. 3, iar dimineața de la 7 la 12 învață.

— Seară de seară te culci la ora 12 ?

— Aproape în fiecare seară, mai ales cînd a doua zi am anatomia.

În situații asemănătoare se găsesc și alți elevi, pregătirea lor pentru școală necesitînd între 5 și 6 ore pe zi, după calculele făcute de noi împreună cu unii dintre ei. În total, deci, zilnic între 10—11 sau chiar 13—14 ore de lucru ! Să recunoaștem : prea mult pentru un școlar chiar și din clasele mai mari ale liceului.

— Timp pentru recreare îți rămîne doar duminică ? — l-am întrebat pe elevul nr. 3.

— Duminică ? Duminică este ziua pe care o folosesc cel mai mult pentru lecții. Ca să-mi descongestionez programul celorlalte zile din săptămînă, îmi scriu de duminică, mai fac probleme la fizică (la sfîrșitul fiecărui capitol trebuie să avem rezolvate problemele din manual, precum și din unele culegeri).

Cam la fel își petrec duminică și ceilalți elevi cu care am discutat (elevul nr. 14, clasa a VI-a A, Școala generală nr. 180, elevul nr. 15, clasa a VII-a A, Școala generală nr. 180, elevii nr. 4, 8, 10 ș.a.).

Credem că la supraîncărcarea din unele zile contribuie și modul în care

este alcătuit orarul. Cercetînd programul școlar al celor circa 20 de elevi cu care am stat de vorbă, am observat că în acesta nu se ține seama de curba eforturilor dintr-o săptămînă sau dintr-o zi. Așa se face că luni pot fi găsite în orarul unor elevi numai discipline care cer un efort special de concentrare (spicium din orarul clasei a VII-a F, a Școlii generale nr. 180 : literatură, istorie, educație cetățenească, gramatică, italiană), pentru ca, spre mijlocul ei, cînd elevul este deplin obișnuit cu ritmul de muncă și poate face un efort mai mare, să fie plasate discipline care îl solicită mai puțin (de exemplu, miercuri : lucru manual, muzică, gramatică, sport, cor) ; spre sfîrșitul săptămînii, cînd copiii sînt obosiți, orarul prevede 6 ore, aproape toate cu solicitări serioase (de exemplu, vineri : italiană, ecologie, geografie, chimie, matematică, dirigenție). Cît despre „respectarea” curbei eforturilor pe zile, ea se poate deduce tot din exemplul de mai sus.

Și în afară de lecții ?

Alte activități în afara învățării lecțiilor pentru ziua următoare — și pentru mai tîrziu — presupun timp liber. Timp liber nu sub aspect cantitativ numai, timp obiectiv — 2 sau 3 ore la latitudinea elevului, pe care le întrebuintează în funcție de preferințele sale pentru anumite activități — ci timpul pe care mai este capabil să-l folosească într-un fel sau altul, nefiind nici foarte obosit, nici foarte plicăsit.

Și dacă le cerem — la modul ideal — părinților să supravegheze felul în care elevii învață, este tot atât de bine să le sugerăm cum ar fi înălcat să-și petreacă aceștia timpul rămas după 10—12 ore de învățatură (la școală și acasă).

Toți subiecții anchetați au răspuns că se joacă sau se plimbă în aer liber o jumătate de oră, o oră ; câ citește 1 oră — 2 ore sau, în cazul unei cărți captivante (elevul nr. 7), toată noaptea ; că merg la teatru sau cinematograful (destul de rar) sau că urmăresc — în măsura în care emisiunile li se adresează — peliculele televizate. Deci, din 16 ore de activitate (presupunînd că pentru somn sînt rezervate opt ore), doar o oră sau cel mult o oră și jumătate sînt folosite de către copiii între 11 și 14 ani, pentru joc (în aer liber) sau pentru plimbare, la libera alegere. Dacă mai adăugăm ora necesară deplasării la școală și ora totalizată de pauzele dintre lecții (în cazul în care sînt petrecute în curtea școlii), din 16 ore de activitate 13 sînt petrecute între patru pereți (ai clasei sau ai camerei). Chiar și 12 sînt prea multe în aceste condiții.

Nu este oare mult mai indicată, după 5—6 ore de învățat, o oră de citit sau sport ? Cum, poate, ar fi bine să se generalizeze odihna prin somn de 1/2 oră, 1 oră după masă.

Unii elevi au renunțat, din pricina învățatului, la activitățile sportive din cadrul diferitelor cluburi sportive din Capitală, sau la cercurile Casei pionierilor. E bine ? E necesar ? E un efect al unei stări de fapt, obiective, care nu poate fi înlăturat ?

Alții afirmă că activitățile extrașcolare prevăzute de organizația U.T.C. sînt doar planificări pe hîrtie. Și se rezumă — cînd se efectuează, totuși — la vizitarea unui muzeu (elevul nr. 7) sau a unor spectacole, în comun.

Evitarea supraîncărcării elevilor este — se pare — o problemă a școlii contemporane, căreia pedagogii și specialiștii de pretutindeni, împreună cu cei care lucrează efectiv la catedră, încearcă să-i dea o rezolvare echitabilă. Este limpede însă că orice măsuri s-ar decide, ele devin eficiente în măsura în care sînt respectate de cei chemați să lucreze efectiv cu copiii : profesorii și învățătorii.

Sîntem convingiți că exagerările pe care le-am semnalat mai sus vin din zelul, din devotamentul pentru disciplină pe care o predă fiecare dintre profesorii citați, care uită că acel plus se adaugă lecției de lecție, zi de zi și că, în contestul clasei, el duce, după caz, la oboseală sau capitulare. Dar, indiferent de cauzele și circumstanțele stărilor de fapt semnalate, concluzia la care am ajuns și care ar fi bine să dea școlilor citate de gîndit este : La numărul X de pe Calea Griviței există supraîncărcare în... bloc.

STELA PREDESCU
VALERIA BACIU
CORNELIA GÎRMACEA

POPULAȚIA ȘI EDUCAȚIA

Pentru corpul didactic din școlile noastre de toate gradele, problematica POPULAȚIE-EDUCAȚIE este, în general, familiară, deoarece se circumscrie în sfera lui de preocupări. Măsurile prevăzute de Conferința Națională a partidului, din iulie 1972, menite să conducă la întărirea familiei, la stimularea natalității, reducerea mortalității generale și infantile și creșterea duratei medii a vieții oamenilor, la un puternic avânt al instrucției publice și la ridicarea nivelului de trai al întregii populații, se transpun în viață pe un front larg, din care o poziție înaintată revine învățămîntului. Dragostea pentru copilul de grădiniță, grija pentru instruirea și educarea școlarului și pentru formarea specialistului se împart proporțional între familie și școală, ca celule ale societății. Cei ce slujesc învățămîntul privesc, deci, relațiile dintre populație — educație dinlăuntru. Cu toate acestea, problemele privitoare la populație și educație nu ne apar, totdeauna, la valoarea lor, tocmai pentru că le considerăm îndeobște cunoscute. Le redescoperim dimensiunile, în anumite împrejurări, pe fundalul unor evenimente care ne pun în situația să le privim mai atent, mai profund, într-un context mai larg.

1974, anul mondial al populației

Două evenimente de importanță internațională, ce se precipită, vor polariza atenția oamenilor de pe toate meridianele globului: Anul mondial al populației și Conferința mondială a populației. La a 25-a sesiune a sa, din 11 decembrie 1970, Adunarea Generală a Națiunilor Unite a proclamat anul 1974, Anul mondial al populației, pentru care O.N.U. a prevăzut ca obiective: a) Îmbunătățirea cunoștințelor științifice și difuzarea informațiilor privind tendințele și perspectivele populației; b) Cunoașterea și aprecierea importanței problemelor populației și a implicațiilor lor; c) Răspîndirea unor metode de educație a populației privind viața de familie; d) Sprijinirea programelor naționale în domeniul populației; e) Extinderea cooperării internaționale și oferirea asistenței corespunzătoare.

Simpla enumerare a acestor obiective ne sugerează locul pe care-l ocupă instituțiile de învățămînt naționale, în cadrul acțiunilor organizate pentru Anul mondial al populației, primele trei fiind astfel formulate, încît lasă să se întrevadă legătura lor directă cu învățămîntul. Aprecierea însemnărilor problemelor referitoare la populație depinde de nivelul de cunoștințe, iar cunoașterea aprofundată depinde, la rîndul ei, de difuzarea informațiilor și de răspîndirea metodelor de educație.

Acțiuni UNESCO, incidente asupra învățămîntului

Implicațiile problemelor privitoare la populație, în domeniul învățămîntului, se desprind, cu deosebire, dintr-un document recent al UNESCO,

compus dintr-o scrisoare, datată 17 mai 1973 sub semnătura directorului general René Maheu, prin care solicită toate instituțiile de educație să participe la Anul mondial al populației și o listă cu recomandări de acțiuni, ce urmează să fie întreprinse cu acest prilej, la nivel național. În scrisoare se amintesc obiectivele Anului mondial al populației, dintre care unul este formulat astfel: „c. să se însuflească cunoștințele necesare în ceea ce privește populația, viața de familie și funcțiile de procreare, prin intermediul sistemului de învățămînt școlar”. Exprimat mai pe larg, acest obiectiv al Anului mondial al populației definește rolul pe care-l are școala în domeniul demografiei. Printre recomandările de acțiuni ale UNESCO, figurează: întocmirea unui inventar național al mijloacelor de formare a personalului în domeniul populației, organizarea unor colocvii pe probleme de populație, legate de procesul de reînnoire a educației, instituirea unor zile de studiu pentru personalul care predă, dezvoltarea programelor de educație, în materie de populație, destinate elevilor, studenților, tuturor tinerilor, publicarea de manuale privind inițierea în problemele demografice, cunoașterea atitudinii elevilor, profesorilor și părinților față de introducerea problemelor demografice în programele școlare, elaborarea de studii referitoare la programele de educație în materie de populație, destinate școlilor și celorlalte instituții de învățămînt, elaborarea de studii privind raporturile dintre procesele educative și cele de evoluție demografică, elaborarea de studii asupra nivelului de educație atins de femei și atitudinea lor față de procreare etc.

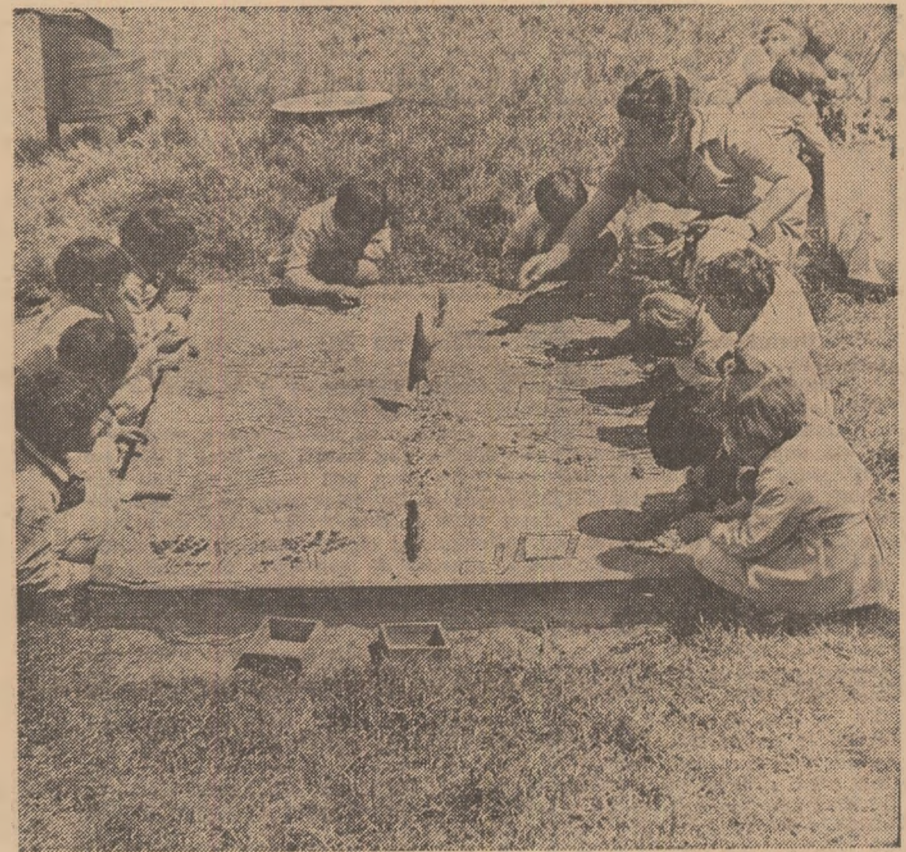
Tematica elaborată de UNESCO completează imaginea asupra corelațiilor dintre populație și educație. Complexitatea acestor conexiuni și necesitatea cunoașterii lor poate fi demonstrată cu cifre și fapte din realitățile țării noastre, prin analiza fenomenelor demografice și a incidentelor lor asupra domeniului învățămîntului.

În România, din cinci persoane, una este cuprinsă în rețeaua învățămîntului

În prezent, România are o populație de aproape 21 de milioane de oameni și o populație școlară de peste 4 milioane și jumătate de tineri, ceea ce înseamnă peste 2000 la 10000 de locuitori sau că din 5 persoane una este cuprinsă în rețeaua învățămîntului. Această proporție așază țara noastră printre țările avansate în ceea ce privește sistemul de instruire și educare a tineretului, cu atât mai mult, cu cît, în viitorul an, se va trece la generalizarea învățămîntului liceal.

Creșterea populației se corelează cu numărul de unități preșcolare, școlare, ale învățămîntului superior, al copiilor cuprinși în creșe și grădinițe, al elevilor și studenților.

O problemă cu influențe pozitive asupra unor fenomene demografice, căreia Plenara C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie 1973 i-a acordat o mare însemnătate, este aceea a dezvoltării învățămîntului preșcolar.

Desen pe nisip

țămîntului preșcolar. Sarcina trasată de Plenară de a se crea condiții materiale pentru cuprinderea, pînă în anul școlar 1980—1981, aproape a întregii generații de copii și a celor de 5 ani, într-un timp scurt, va conduce la acordarea unui mare sprijin familiilor. Dealtfel, imediat după Plenară, procentul de cuprindere în grădinițe a copiilor între 3 și 6 ani a ajuns recent la 54%.

În ceea ce privește învățămîntul general obligatoriu de 10 ani reprezintă sfera cea mai largă a relațiilor dintre populație și educație. Un elev înscris în aceste școli revine la 7,5 locuitori. În timp ce, în țările economic dezvoltate, un elev înscris în sistemul de învățămînt primar revine la 6 sau la maximum 10 locuitori, în țările slab dezvoltate raportul este de 1 : 15, 1 : 20, chiar 1 : 30. România ocupă și din acest punct de vedere un loc onorabil.

Structura profesională a populației țării noastre, ca urmare a procesului rapid de industrializare, se transpune la scară mai mică în domeniul învățămîntului. Spre deosebire de anii nu prea îndepărtați, cînd liceul de cultură generală era predominant, în prezent se dezvoltă în ritm rapid învățămîntul profesional, tehnic și de specialitate.

Dacă în anul 1938 numărul elevilor ce reveneau la 10000 de locuitori, din învățămîntul profesional, era de 25, în anul 1969 a ajuns la 127, iar cel al elevilor din învățămîntul mediu de specialitate a crescut de la 13 la 74 la 10000 locuitori. Proporția se schimbă continuu în favoarea acestuia din urmă, în concordanță cu dezvoltarea social-economică.

Structura pe sexe a populației are și ea corespondență în structura pe sexe a populației de vîrstă școlară și a corpului didactic. În timp ce în școlile generale, liceele de cultură generală și de specialitate diferențele sînt mici între ponderea băieților și a fetelor, în învățămîntul profesional predomină elevii și în învățămîntul superior studenții, în școlile pedagogice și instituțiile pedagogice de 2 ani predomină elevele și studentele. În compoziția corpului didactic 2/3 o dețin femeile în școlile generale și liceele de cultură generală, în timp ce în învățămîntul profesional și superior raportul este invers. Procesul de feminizare a învățămîntului, ce se manifestă pe plan mondial, este prezent și în unele sectoare ale învățămîntului nostru.

Evoluția numărului de profesori arată și ea transformările care s-au produs, în anii socialismului, în învățămîntul românesc și, implicit, în raportul de interdependență între populație și educație. În anul școlar 1972—1973, au lucrat în învățămînt aproape 215000 cadre didactice, ceea ce înseamnă 1 cadru didactic la 100 de locuitori. De menționat că în țările economic dezvoltate 1 profesor revine la 150—200 de locuitori, iar în țările slab dezvoltate raportul este de 1 : 400 ; 1 : 600, chiar de 1 : 1000.

Perfecționarea învățămîntului demografic

Desigur, sînt și alte elemente demografice care se reflectă într-un fel sau altul în domeniul învățămîntului și care determină anumite raporturi interioare ale sistemului educațional, precum și alte conexiuni directe și inverse între învățămînt și populație; numărul de absolvenți și necesarul de cadre; nivelul școlii și orizontul de cultură al populației; repartizarea teritorială a absolvenților și a unităților de învățămînt în mediul urban și rural; calitatea învățămîntului, productivitatea muncii și ridicarea nivelului de trai al poporului; educația și familia; rețeaua școlară și urbanizarea; raportul dintre gradul de instruire a femeii și fertilitate etc. În fine, învățămîntului îi revine misiunea de a transmite cunoștințe eficiente despre populație.

După cum declară savantul francez Alfred Sauvy, cu prilejul vizitei în țara noastră, demografia a bătut la poarta învățămîntului superior din Franța 100 de ani. În învățămîntul superior românesc se predau multiple cunoștințe despre populație în cadrul catedrelor de geografie, sociologie, economie. Față de necesități, ele sînt însă insuficiente. De aceea, ministerul nostru are în atenție problema îmbunătățirii învățămîntului demografic superior, precum și perfecționarea treptată a profesorilor de liceu care predau discipline înrudite.

Se preconizează introducerea unor cursuri cu profil de geografie pentru studenții economiști, sociologi, istorici, geografi, medici, matematicieni și extinderea capitolelor de geografie la facultățile adecvate, elaborarea unei programe orientative, care să asigure un conținut unitar în predarea cunoștințelor de geografie, la toate disciplinele înrudite; introducerea treptată, începînd cu anul școlar 1974—1975, a unor cunoștințe despre populație în învățămîntul general și liceal și a unei discipline intitulată „Populația și mediul înconjurător”.

Toate conexiunile existente între populație și învățămînt constituie o problematică vastă care ascunde concluzii prețioase și informații privitoare la populație și educație și un material documentar inestimabil cu privire la transformările care se produc în configurația societății românești.

Realizările obținute de țara noastră în toate domeniile de activitate, în ridicarea nivelului de viață al populației, în perfecționarea învățămîntului de toate gradele, explică, între altele, faptul că tocmai în capitala României va avea loc Conferința mondială a populației (19—30 august 1974).

EMIL BĂLDESCU

„Grădinița” în... grădiniță

Foto : IOAN GHETU

PROIECTE ȘI INIȚIATIVE

Discuție cu președinți ai comitetelor sindicale recent alese

Se apropie de sfârșit alegerile sindicale. Adunările generale și conferințele pentru dări de seamă și alegeri la grupe, organizații sindicale de secție și sindicate din grădinițe, școli și facultăți s-au desfășurat în acest an sub semnul Plenarei C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie 1973 cu privire la perfecționarea și dezvoltarea învățământului în țara noastră. Au fost dezbateri vii, fructuoase, schimburi de opinii interesante, care au demonstrat încă o dată înalta conștiință și responsabilitate ale cadrelor noastre didactice, dorința lor fermă de a contribui, fiecare după puteri, la progresul continuu al învățământului românesc. Urind succese depline organelor sindicale nou alese, în munca pe care o vor desfășura spre a traduce în viață măsurile prevăzute în proiectele de hotărâri adoptate, ne-am adresat unor președinți ai comitetelor sindicale alese recent spre a afla, pentru cititorii noștri, cum înțeleg ei să-și desfășoare activitatea, ce inițiativă mai importantă au prevăzut în planurile lor, spre a răspunde cu maximum de eficiență sarcinilor pe care le au de dus la îndeplinire în funcția încredințată.

Discuția noastră a căutat să surprindă aspecte cât mai diverse legate de activitatea plină de răspundere a președintelui comitetului de sindicat dintr-un domeniu atât de important cum este cel al învățământului. Transcriem răspunsurile interlocutorilor noștri, cu regretul că, din cauza spațiului limitat, în discuție n-am putut asculta și alte opinii.

Întrebare: Ca președintă a comitetului sindicatului, faceți parte, implicit, din comisiile de conducere a școlilor și inspectoratului. Cum veți participa la îndrumarea activității școlare spre a obține rezultatele scontate?

Răspunde prof. STELIANA STANESCU, președinta comitetului Sindicatului învățământ Pitești:

— În această funcție îmi revine, evident, îndatorirea organizării muncii sindicale, atât la nivelul comitetului, cât și al fiecărei unități de învățământ, precum și îndrumarea și controlul îndeplinirii sarcinilor școlare și extrașcolare. Membrii comitetului nostru sunt repartizați pe unități, în așa fel, încât cei cu mai multă experiență răspund de unitățile care ridică unele probleme, iar cei cu experiență mai puțină să aibă posibilitatea să învețe din felul de muncă al celorlalți.

Membrii comitetului trebuie să îndeplinească permanent președintele și adunările de comitet și birou de viața școlii de care răspund, pentru a se lua din timp măsurile necesare în vederea remedierii unor eventuale lipsuri sau în popularizarea aspectelor pozitive. În comitet sau birou au loc analize asupra unor cerințe propuse prin planul de muncă, în urma cunoașterii situației din școli. Vom efectua, în continuare, studii, în felul celor întreprinse anterior, pe diverse teme (despre timpul de muncă și odihnă al cadrelor didactice, despre condiția femeii salariate, despre cauzele unor îmbolnăviri), iar concluziile vor conduce la o mai judicioasă repartizare a sarcinilor din școală. Tot ca și anterior, vom organiza și în viitor întâlniri între activul sindical și conducerea inspectoratului școlar, vom organiza schimburi de experiență pe tipuri de școli etc. Selectionarea propunerilor din adunările sindicale și conferință, urmărirea îndeplinirii acestora este tot o sarcină a comitetului sindicatului și a conducerii inspectoratului. În acest mod am imprimat în școli necesitatea colaborării organizatorului grupelor sindicale cu conducerea școlii, orientarea muncii acestora către problemele majore ale învățământului. Nu trebuie neglijată, desigur, nici colaborarea noastră cu conducerea filialelor societăților științifice, al căror rol în dezvoltarea învățământului este binecunoscut. În privința colaborării cu inspectoratul școlar, vreau să mai adaug că personal mă interesează zilnic de noile sarcini care îmi revin și particip la transpunerea lor în viață. Iau parte, de asemenea, în comisiile pentru numiri și transferări, iar când sînt cazuri mai speciale — chiar la unele audiențe de la inspectorat.

Întrebare: Cum va acționa comitetul sindicatului pentru rezolvarea problemelor sociale ale cadrelor didactice?

Răspunde prof. EUDOCHA GIȚA VONICA, președinta comitetului Sindicatului învățământ Prundel-Bîrgăuți, județul Bistrița-Năsăud.

— Avînd în vedere că majoritatea cadrelor didactice de la noi sînt localnici, cu locuințe proprii, nu există, practic, o problemă a locuințelor. Cele câteva cadre navetiste se deplasează de la Bistrița cu autobuzul, pe bază de abonament. Pentru ele am propus direcției I.T.A. introducerea unor curse la ore convenabile programului școlar. Toate cadrele pot servi, contra-cost, masa la cantina liceului. Pentru copiii preșco-

lari avem o grădiniță. În schimb, nu avem creșă în comună. Vom insista pe lângă conducerea fabricilor de hîrtie și a celei de cherestea de la Suseni-Bîrgăuți să primească la creșele acestor întreprinderi și copiii salariaților noștri. În privința aprovizionării cu alimente, am propus unităților comerciale din comună să-și adapteze programul de funcționare și în funcție de timpul liber al cadrelor didactice. Aprovizionarea cu butelii de aragaz se face încă defectuos. Am propus, cu multă insistență, și remedierea acestui neajuns.

O problemă deloc neglijabilă este la noi organizarea timpului liber, pentru că posibilitățile de distracție sînt destul de reduse. Iată de ce, ne-am propus reluarea periodică a întrunirilor tovarășești, organizarea unor excursii turistice sau de documentare, atât în țară, cât și în străinătate. În privința salariatelor noastre care au mai mulți copii — spre a le facilita munca — ne vom îngriji de adaptarea programului școlar la respectarea timpului acordat îngrijirii copiilor.

Proiectul nostru de hotărâri conține și unele puncte privitoare la sănătatea oamenilor, la biletele de odihnă și tratament. Dacă, de pildă, pe anul 1973 numărul biletelor repartizate a fost mic și pentru perioade nepotrivite, pentru anul 1974 am propus să ni se acorde bilete mai multe; și mai ales, în perioada vacanțelor! În plan am mai prevăzut: intensificarea legăturilor cu Casa corpului didactic din Bistrița, participarea la un număr mai mare de simpozioane și consfătuiri. În anii 1972 și 1973, sindicatul nostru, împreună cu organizația P.C.R. au organizat, în două ediții, „Simpozionul cultural al Văii Bîrgăului”, care s-a bucurat de un amplu succes. Ne propunem ca în 1974 să lărgim cadrul acestei manifestări,

punînd accent deosebit pe tradițiile artistice locale.

Întrebare: Ce măsuri preconizați pentru instruirea activului sindical nou ales?

Răspunde prof. ARON SABAU, președintele comitetului Sindicatului învățământ Oradea:

— Comitetul sindicatului nostru consideră ca o preocupare de prim ordin să treacă imediat după alegeri la instruirea întregului activ sindical ales.

În primul rînd, am sintetizat principalele observații și propuneri din adunările de alegeri, trecînd apoi la elaborarea unui plan de măsuri. Planul prevede modalitățile de instruire, tematica instruirii, cine participă la instruire, și cine asigură instruirea din partea comitetului; bineînțeles, cu precizarea datei, orei și locului unde se ține instruirea.

Ne-am propus mai întîi să expunem în fața tuturor membrilor biroului unele aspecte cu caracter general, sarcinile lor de ansamblu, între care vom sublinia importanța deosebită a programului de măsuri elaborat de partid, apoi unele modalități de planificare a muncii, a modului de organizare și desfășurare a activității grupelor și birourilor, a pregătirii și desfășurării adunărilor trimestriale, activitatea birourilor între adunări etc. În continuare, în cadrul altor instruirii, organizate separat (organizatorii de grupe și responsabili cu munca profesională într-o zi, responsabili cu munca politică și cultural-educativă și sportivă în alta, responsabili cu probleme de asigurări sociale, legislație și protecția muncii în alta și responsabili cu probleme C.A.R., în altă zi) vor fi precizate sarcinile specifice fiecărei funcții din birou. Dăm în continuare titlul temelor cuprinse în plan: Modalități și momente de acțiuni ale organizației sindicale pe linia creșterii aportului și eficienței muncii sindicale în lumina documentelor de partid. Stil și metode de muncă; Contribuția activităților politico-educative, cultural-artistice și sportive la ridicarea nivelului de cultură și civilizație al tuturor salariaților; Grija pentru crearea condițiilor de muncă și de viață ale salariaților, de respectare a legislației muncii și a normelor de tehnică securității muncii; Contribuția Casei de ajutor reciproc în sprijinul intrajutorării membrilor săi.

În felul acesta considerăm că esențialul îl constituie conținutul instruirii și că se pot trata mult mai detaliat și mai profund, atât sarcinile de ansamblu, cât și cele ale fiecăruia în parte.

Întrebare: Un climat de muncă proice dezbaterii deschise și schimbului colegial de idei joacă, desigur, un rol important în fiecare unitate de învățământ. Cum vedeți instituirea unui asemenea climat între cadrele didactice, cu alte cuvinte ce veți întreprinde pentru... educarea educatorilor?

Răspunde prof. ELENA BLIDEANU, președinta comitetului Sindicatului învățământ din sectorul 4, București:

— Educația face parte din însăși structura omului. Ea definește gradul său de cultură și pregătire, nivelul conștiinței sale, comportamentul său. Se poate pune problema educării educatorilor? Fără îndoială! Căci, nu o dată, se întîmplă să întîlnim și lacune la acest capitol. Tocmai de aceea, Comitetul sin-

dicatului nostru nu a neglijat nici această problemă. Permanent vom veghea ca între cadrele didactice din unitățile sectorului 4 să existe o bună înțelegere, vom căuta să instituim o atmosferă neviciată, așa cum spuneți, propice dezbaterilor deschise și colegiale, o atmosferă în care fiecare să se simtă stimat și respectat de ceilalți. În planurile muncii noastre avem incluse o serie de acțiuni menite să cultive această încredere între cadrele didactice — acțiuni atât la nivelul fiecărei școli și grădinițe, cât și la nivelul sectorului. Organizarea unor manifestări culturale-educative, a unor întâlniri sau simpozioane pe teme de etică ori cu caracter științific etc. Astfel de manifestări am organizat, nu puține, și anterior. Îmi vine în minte, bunăoară, cea de la „Clubul tineretului” din sectorul 4, pe tema „Tineretul și religia”, la care au participat peste 600 de învățători, educatoare și profesori. Suta unor asemenea acțiuni o vom continua. Ba chiar o vom amplifica. Vom sprijini cadrele didactice, mai mult decît am făcut-o pînă acum, cu informări competente privind succesele din domeniul științei și combaterea misticismului, pe baza unor dezbateri vii, în care am observat că se asigură maximum de eficiență educativă: chiar și pentru educatori!

Întrebare: Grupele sindicale pot fi activate? Ce veți întreprinde în acest sens?

Răspunde prof. VICA PANȚIRU, președinta comitetului Sindicatului învățământ Iași

— Consider că adevărata activitate sindicală, plină de conținut, capabilă să răspundă la problemele cele mai actuale ale procesului instructiv-educativ, trebuie să se desfășoare în grupă.

Pentru activizarea membrilor grupei, în asemenea activități, sindicatul dispune de mijloace multiple și variate: ținerea cu regularitate a ședințelor de grupă; întocmirea judicioasă a unui plan de muncă; selectarea problemelor legate de condițiile concrete și de interesul colectivului. Reușita acțiunilor întreprinse depinde și de prestigiul profesional și politico-ideologic al membrilor biroului.

Pentru a asigura participarea activă a tuturor membrilor de sindicat din grupă la rezolvarea problemelor specifice sindicatului vom căuta să evităm paralelismele care nu o dată se constată în unele acțiuni întreprinse de școli.

Alt mijloc de activizare a grupei sindicale îl constituie colaborarea între grupă și comitetul sindicatului, prin delegatul acestuia.

Organizarea unor schimburi de experiență cu alte unități școlare, de mese rotunde, pe teme legate de procesul instructiv-educativ, vizitarea de expoziții tematice, excursii, vizite în întreprinderi etc. — converg. de asemenea, spre activizarea membrilor de sindicat, spre evitarea pasivității care îi mai tentează pe unii.

Acțiuni cu caracter recreativ, programe artistice ale elevilor, organizarea unor expoziții cu vînzarea obiectelor confecționate de elevi în atelierelor școlare au un pronunțat caracter stimulator pentru cadrele didactice. Preocuparea noastră este să organizăm cât mai multe asemenea acțiuni. Și, sperăm, cât mai interesante.

Într-o sală de lectură a Bibliotecii centrale pedagogice din Capitală

Probleme ale evaluării în condițiile folosirii televiziunii școlare integrate

A evalua este sinonim cu a obține informații de măsurare asupra mărimii unui fenomen în unul sau mai multe momente date, iar a măsura înseamnă a compara mărimea rezultată cu o mărime stabilită ca etalon. Plecând de la aceste date definitorii, orice evaluare se poate efectua în condițiile cind sînt stabilite cu precizie: obiectul măsurării, scopul măsurării, mărimea etalon, instrumentele de măsurat și tehnica de măsurare. În cazul problemei de față, aceste elemente pot fi delimitate în felul următor:

a) **Obiectul măsurării** este reprezentat prin rezultatele obținute de un număr cit mai mare de elevi, în al căror proces de instruire au fost integrate emisiuni de TVS, în comparație cu rezultatele altui grup, care nu a folosit mesaje audio-vizuale respective. În faza actuală de dezvoltare a metrologiei pedagogice, aceste rezultate sînt echivalente cu ansamblul comportamentelor stabilite ale elevului în momentul evaluării. Folosind reprezentarea schematică a acestui proces, desfășurat în intervalul de timp $t_1 - t_0$, rezultă

că: (fig. 1) se pot formula cîteva caracteristici ale acțiunii de măsurare:

- evaluarea se referă la o dublă comparare și anume, pe de o parte se compară rezultatele obținute de elev prin participarea la acțiunea educativă respectivă (Evaluarea E_1), iar pe de altă parte se compară același rezultat cu parametrii proiectați (E_2);
- pentru a obține date semnificative, sînt necesare două variante de proiecte de tehnologie didactică cu și fără emisiuni integrate de TVS;
- întrucît nu se pot practica cele două variante de tehnologie didactică de către aceiași elevi, diferențele individuale urmează a fi omogenizate prin mărirea numărului de elevi participanți la desfășurarea lor;
- evaluarea se referă la întreaga tehnologie didactică practică și nu numai la una din compartimentele sale;
- momentele de evaluare se repartizează succesiv atît de-a lungul întregului proces de instruire, cit și în etapa finală.

b) **Scopul evaluării** poate fi delimitat pe două coordonate:

— în condițiile evaluării E_1 se urmărește stabilirea caracteristicilor procesului de învățare care au condus la rezultatele respective: al calității proceselor psihice implicate (memoria, gîndirea, imaginația, atenția etc.) al progresului individual în comparație cu etapa anterioară;

— în condițiile evaluării E_2 se urmărește stabilirea caracteristicilor procesului de învățămînt proiectat și practicat cu scopul ameliorării continui a acțiunii întreprinse, la baza căreia este formulat, de la început, în termeni cel puțin cantitativ, un obiectiv de eficiență scontată.

c) **Etalonul** (sau grupul de etaloane) cu care se compară rezultatele obținute este reprezentat de performanțele minime admise prin care un elev poate proba că și-a format comportamentele cerute de obiectivele educaționale scontate și care, pentru a permite acțiunea de evaluare, sînt exprimate în termeni comportamentali observabili și măsurabili.

Este de la sine înțeles că valoarea etaloanelor și, implicit, valoarea informațiilor de măsurare obținute, depind de modul în care au fost stabilite și formulate obiectivele educaționale, de modul în care acestea pot surprinde raportul informativ-formativ. Astfel, alături de obiectivele care privesc latura informațiilor utile, corecte și actuale, o pondere însemnată revine acelor care se referă la capacitățile elevului de a opera corect cu achizițiile sale, de a descoperi și formula soluții creatoare la anumite probleme. În același timp, obiectivele vor cuprinde în ponderi specifice, laturile cognitive, afective și psihomotorii ale comportamentelor necesare.

d) **Instrumentele de evaluare** reprezintă probele obiective prin care se poate aprecia nivelul la care sînt prezentate anumite comportamente ob-

servabile. Pentru a obține o informație de măsurare, urmează ca rezultatul respectiv să fie comparat cu etalonul de măsurare, în raport cu care se poate aprecia eficiența sau ineficiența acțiunii.

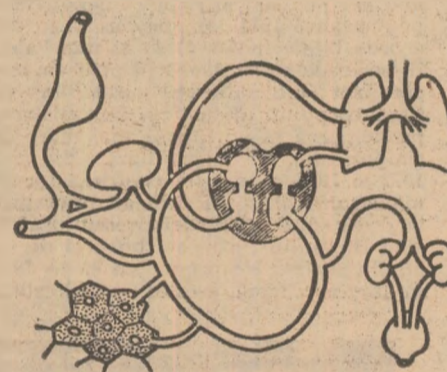

Figura 1

Precizați prin săgeți circuitul influxului nervos în cele două situații prezentate mai jos și formulați în caseta liberă legile biologice ce sînt verificate prin aceste situații

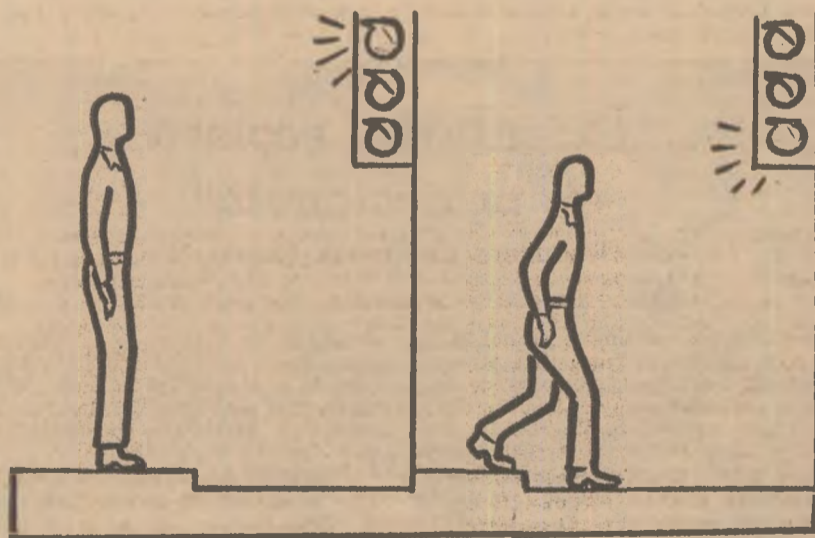

Figura 2

- a) Răspunsul corect și acordarea punctajului în funcție de indicarea corectă următoarelor trasee:
- traseul semnal — receptor vizual: 1 punct
 - traseul receptor — lob occipital: 1 punct
 - traseul lobul occipital — lob frontal: 1 punct
 - traseul lobul frontal — musculatura somatică: 1 punct
 - legile biologice verificate:
 - orice stimul generează un răspuns (S-R): 1 punct
 - răspunsul este adaptat stimulului: 1 punct
- b) Punctaj corect maxim: 10 puncte.
- c) Punctaj minim admisibil: 6 puncte, dintre care 4 pentru trasee și 2 pentru explicații.

1972/1973. Elaborarea și integrarea emisiunilor de TVS au urmărit ca, împreună cu celelalte elemente ale tehnologiei didactice proiectate, să obțină formarea stabilă a următoarelor capacități:

- a) aplicarea într-un context nou a cunoștințelor însușite anterior;
- b) posibilitatea de a dobîndi independent, informații științifice și a le interpreta corect;
- c) corelarea fenomenelor biologice și nebiologice;
- d) operarea cu conceptul de unitate a organismului uman;
- e) rezolvarea problemelor biologice pe baza legilor care acționează în acest domeniu.

Pentru evaluarea nivelului la care s-au format aceste capacități, s-a elaborat și aplicat, concomitent, un set de probe. Prezentăm în fig. nr. 2 o probă care verifică gradul de formare a capacității de operare cu conceptul de unitate a organismului, iar în figura nr. 3, o probă care evaluează

Descenați pe fiecare orbită planeta corespunzătoare, respectînd raportul de mărime dintre planete. Scrieți numele fiecărei planete, în ordinea depărtării de Soare, în spațiul de jos.

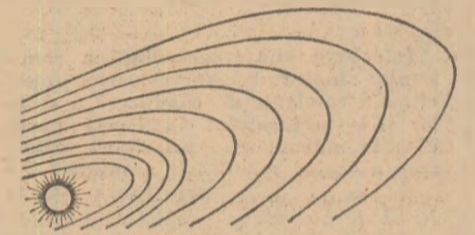

Figura 4

a. Denumirea exactă a tuturor planetelor — 0,5 puncte pentru fiecare denumire; punctaj maxim = 4,5 puncte; punctaj minim admisibil = 4,5 puncte.

b. Desenarea planetelor în ordinea corectă — 0,5 puncte pentru plasarea fiecărei planete la locul corect; punctaj maxim = 4,5 puncte; punctaj minim admisibil = 4,5 puncte; punctaj minim admisibil: plasarea planetelor Venus, Pământ și Marte pe locul corect = 1,5 puncte.

c. Reprezentarea planetelor Jupiter, Saturn, Venus și Neptun prin sfere vizibile mai mari, se notează cu cite 0,5 puncte pentru fiecare planetă; punctaj maxim = 2 puncte; punctaj minim admisibil: desenarea planetei Jupiter sau a uneia din cele trei prin sfere vizibile mai mari = 0,5 puncte.

d. Repartizarea planetelor: Mercur, Venus, Pământ, Marte și Pluton prin sfere mai mici se notează cu 0,5 puncte pentru fiecare planetă; punctaj maxim = 4,5 puncte; punctaj minim admisibil: reprezentarea Pământului prin sferă mai mică = 0,5 puncte.

Total: punctaj maxim = 15,5 puncte punctaj minim admisibil = 7 puncte.

concomitent capacitatea de aplicare într-un context nou a cunoștințelor însușite anterior, capacitatea de corelare a fenomenelor biologice și nebiologice, capacitatea de rezolvare a problemelor biologice pe baza legilor care acționează în acest domeniu.

Fiecare din aceste probe cuprinde un punctaj de cantificare și o limită minim admisibilă, adică etalonul cu care se compară și, în esență, se măsoară performanțele realizate. Îndrumările de evaluare se folosesc numai de profesor.

În general, a fost stabilită ca limită minim admisibilă 60—70% din punctajul corect maxim al unei probe, în funcție de importanța științifică și socială a domeniului evaluat, așa cum exemplificăm și printr-o probă de geografie pentru școala generală, clasa a V-a (fig. 4).

Sintetizînd datele de mai sus, putem aprecia că evaluarea eficienței procesului de învățămînt în condițiile utilizării televiziunii școlare integrate se impune atît la nivelul cercetării pedagogice, pentru a asigura continua perfecționare a acțiunii legate de generalizarea acestui nou mijloc de învățămînt, cit și la nivelul fiecărui profesor care folosește televiziunea școlară integrată.

Dr. AL. GHEORGHIU
VIRGINIA CREȚU
Institutul de cercetări pedagogice

Un prim exemplu se referă la experimentul de biologie desfășurat în anul

O școală cu profil aparte

Școala ajutoare (de copii deficienți) din Nisipeni a luat ființă în anul 1968, fiind prima de acest gen din județul Satu-Mare. Școala a crescut an de an. În prezent, ea numără 23 de cadre didactice, în majoritate calificate, dintre care trei defectologi. Numărul elevilor a sporit și el, ajungând la 140, dintre care 10—15 reprezintă efectivul anual al unei clase pregătitoare. Școala, demixtată între timp, a ajuns să dea în această vară prima serie de absolvenți — 18 la număr. Cei mai mulți dintre aceștia urmează cursurile unor școli profesionale speciale, înființându-se în meseriile de croitor, timplar, zugrav, vopsitor, lăcătuș, tapițer. Această inițiere începe de fapt în atelierele școlii, îmbogățite, de la un an la altul, prin autodotare și cu sprijinul unor întreprinderi și fabrici sătmărene („23 August”, C.E.L.L., Unio). Nu este neglijată nici formarea deprinderilor de muncă agricolă. Lotul școlar, gospodăria anexă (care asigură internatului importante cantități de alimente), livada (în care au intrat deja pe rod 60 de meri și peri sădiți de școlari), vița de vie (de asemenea plantată și îngrijită de băieți) etc. oferă un teren de practică a cărei utilitate e constatată nemijlocit. Condițiile instructiv-educative se înfățișează și ele îmbunătățite de la an la an. Școala dispune de o sală de gimnastică, de un laborator fonetic, de material didactic corespunzător. Noul este promovat aici cu entuziasm și tenacitate de colectiv, în cadrul căruia

se face tot mai simțită profesionalitatea tinerilor defectologi Casandra Mihailov (recent numită directoare adjunctă a școlii), Adriana Zorzolan și Tiberiu Paisz. Tot de aici pornesc proaspete impulsuri de cercetare menite să optimizeze procesul instructiv-educativ din școală. Ambianța tot mai prielnică (care nu numai că nu exclude, ci presupune existența unei lupte neobosite cu șablonul și rutina) a condus la unele rezultate meritorii, ca, de pildă, îmbunătățirea colaborării cu familiile elevilor, existența unor clase fără corigenți, a unor colective cu numeroși evidențiați la învățătură și muncă. Finalitatea practică a instruirii se întrevește, de altfel și din o seamă de amănunte: numeroase hărți, așezate la vedere, gazetele de perete și panourile de onoare vorbesc de orientarea spre viață și muncă productivă.

Iată doar câteva realități ce fac obiectul cronicii la zi a Școlii ajutoare din Nisipeni. Ele au fost constatate într-o recentă vizită de lucru (potrivit aceluiași interes constant și competent la care ne-am mai referit), de către însuși primul secretar al Comitetului județean de partid. Constatate care a condus, firesc, la sugestii și îndemnuri de preț, în conformitate cu noile cerințe educative.

Prof. VASILE SAVINESCU
Satu Mare

A. Dicu, E. Dimitriu:

Probleme de psihosociologie a educației

Ed. științifică, București, 1973

Este cunoscut faptul că în ultimii 20—25 de ani, preocuparea pentru stabilirea obiectivelor educaționale a devenit un „cimp existențial” tot mai dominant în lumea științelor despre om și esența personalității sale, a devenirii sale ca model congruent comenziilor sociale, caracteristice epocii noastre și viitorului. Aceste preocupări multidirecționale și polivalente au scos tot mai clar în evidență faptul că dispersia acestor științe nu mai poate dăinui și se simte nevoia ca prin cooperare operațională — de tip osmotic — să se ajungă la sinteze cu valoare de integritate funcțională. O asemenea știință cu caracter interdisciplinar este și psihosociologia educației, care are menirea de a surprinde într-o unitate monolitică cele trei mari probleme de bază ale fenomenului educativ și anume: „problema educatorului” ca îndrumător al procesului educativ; „problema educatului” ca copartăș la prospectarea propriei sale personalități; problema noulor relații ca „relație educațională” între educator și educat, în care educatorul se angajează cu întreaga sa formare de personalitate.

Cartea pe care o prezentăm, tocmai aceste probleme de bază ale fenomenului educațional le pune în discuție și de la început afirmăm că este meritul deosebit al colaborării fructuoase a unui psiholog (A. Dicu) și a unui pedagog (E. Dimitriu), ambii cu statut remarcabil în domeniul psihosociologiei prospective a educației, colaborare care s-a soldat cu contribuții de mare eficiență la consolidarea acestei noi științe.

Lucrarea este construită după un model triadic:

Partea I care tratează „Finalitatea educației și funcția educatorului” cu următoarele capitole: 1) Coordonate ale prospectării fenomenului educațional; 2) Libertatea ca ideal educațional; știința, tehnica și progresul în domeniul libertății; 3) Obiectivul educațional central și expresiile sale; 4) Utilitatea taxonomiei obiectivelor educaționale formulată în termeni comportamentali.

Partea II „Aspecte ale procesului instructiv-educativ semnificative pentru optimizarea comportamentelor educatorului și educatului” cu: 5) Alternativă predării; 6) Probleme actuale ale teoriei învățării; 7) Aspecte ale comunicării educaționale; 8) Învățământul integrat al științelor; 9) Educația de-a lungul întregii vieți.

Partea III „Un profil prospectiv al educatorului” cu: 10) Un tablou al însușirilor profesiei didactice; 11) Profesorul, conducător al acțiunii educaționale; 12) Profe-

șorul, ca experimentalist; 13) Profesorul, persoană creativă; 14) Profesorul „Omul uman”.

Nu mai trecerea în revistă a celor trei părți ale cărții și a capitolelor aferente recomandăm cartea ca un instrument informațional prețios asupra problemelor de mare nouitate și necesitate perfecționării procesului de învățământ. Valoarea lucrării este cu atât mai mare cu cât răspunde direct concepției politice creatoare a partidului nostru cu privire la învățământ.

Este greu să selecționezi — pentru exemplificare — una din cele 14 probleme dezvoltate în cele trei părți ale lucrării, deoarece toate au o valoare informațională de mare actualitate și toate se găsesc pe același plan de importanță ca subsisteme și elemente ale unui și aceluiași sistem „sistemul educațional” pe care autorii îl prezintă în viziune sistematică taxonomică, în care elementele și subsistemele se interferează, se întrepătrund, se interconstruiesc reciproc și se constituie într-o structură indivizibilă, structură care reflectă logica internă a psihosociologiei educației ca știință.

Într-o nouă ediție, cartea autorilor A. Dicu și E. Dimitriu ar căpăta mult mai multă consistență și valoare acțională, pentru profesori, dacă s-ar opri mai mult asupra aspectelor metodologice și tehnologice ale fenomenului didactico-educativ, care rămâne încă la periferia preocupărilor — așa cum semnalează chiar autorii. Idealul educațional comunist — pentru care pledează autorii — fără acest instrumentar metodologic se va realiza greu și în timp. Pentru comprimarea timpului și a transformării idealului educațional în realitate este nevoie de o gândire pragmatică marxistă, mai ales că autorii au demonstrat că pot realiza acest deziderat prin cercetările făcute în școală destul de originale și care, continuate, pot duce la rezultate valoroase în domeniul practico-educativ.

Ca lucrător în domeniul perfecționării cadrelor didactice recomandăm această lucrare cu căldură tuturor învățătorilor și profesorilor, deoarece, pe lângă faptul că este pătrunsă de un umanism socialist elevat față de educator și misiunea sa, studiată va incita la reflexie asupra stihului muncii noastre educative comparat cu problemele noi, care se confruntă pe plan internațional și care ne pot influența gândirea noastră pedagogică și curajul de a năzui spre „nou” și a căuta soluții cât mai adecvate transformării idealului educativ comunist din posibilitate în realitate.

Conf. univ. dr. N. C. MATEI

D. PĂCURARIU:

„Clasicism și romantism”

(Studii de literatură română modernă)

Ed. „Albatros”

Lucrarea de față a prof. univ. D. Păcurariu, o continuare a „Clasicismului românesc”, e un atestat neîndoios al unor constante preocupări referitoare la o perioadă din istoria literaturii române nu lipsită de unele contradicții, capabilă însă să suscite un interes sporit atât pentru cercetător, cât și pentru lector.

Autorul, stăpînind exemplar mijloacele de investigație științifică și folosind un laborios aparat critic și o impunătoare documentație, este în același timp, un subtil comentator cu o evidentă forță de re-evocare.

Judecățile de valoare emise au o acoperire nu numai factologică, ci și teoretică, fiind exclusă prezența impresionismului facil sau a comentariului vetust. Orientării clasice revendicative din literatură unor țări europene — Italia, prin Metastasio, dar în special cea franceză, prin Racine, Boileau, La Bruyère, Voltaire — i se alătură cea romantică. În faza de început (în jurul anului 1830), romantismului îi e caracteristică o anumită notă pesimistă, elegiacă, invoderată nu atât de o stare de spirit cu rădăcini în realitatea istorică a Principatelor, cât de un anume conformism sau chiar mimetism literar. O dovadă peremptorie o constituie — așa cum subliniază însuși autorul — numeroasele clișee și poze retorice transpuse obsesiv din poezia franceză Lamartine (cum e cazul lui Alexandrescu, ale cărui elegii mimează lamartinismul).

Trăsăturile definitorii ale literaturii noastre romantice din acea epocă, elanul civic, marea forță combativă îndreptată spre emanciparea națională, socială și politică a poporului român, vizionarismul, nu sînt în paginile cărții numai o enumerare cantitativă mai mult sau mai puțin interesantă, ci ele apar cu forța evidenței din viața și activitatea scriitorilor discutați din care profesorul D. Păcurariu desprinde elementele cele mai semnificative. Selectarea datelor din viața și activitatea unui scriitor sau altul în concordanță cu opera îi oferă autorului posibilitatea unor ingenioase disocieri în ceea ce privește influențele clasice și romantice care, nu de puține ori, cunosc puncte de incidență la unul și același scriitor sau în cadrul aceluiași opere.

Ideea existenței unei permanente simbioze între clasicism și romantism, care se desprinde din lucrare, pe baza unei analize convingătoare, constituie în același timp, și premisa unor viitoare studii ale prestigiosului istoric literar vizînd unele perioade din istoria literaturii române mai puțin revolute.

Lector univ. NICOLAE VERDEȚU

D. R.

Jean Drevillon:

„Orientarea școlară și profesională”

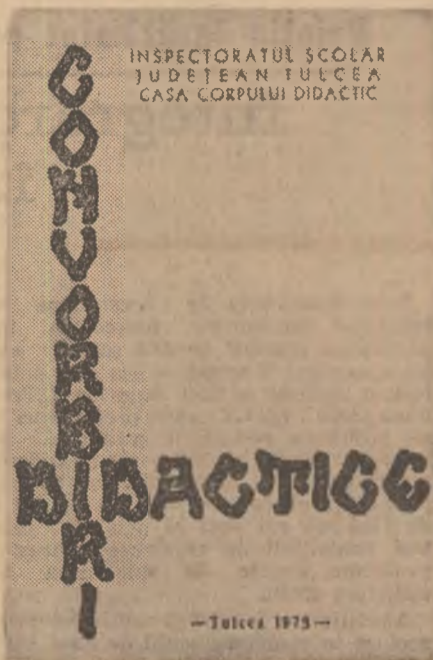
(Traducere de Ștefan Ghivirigă)

Editura didactică și pedagogică, București, 1973

Lucrarea vine să umple un gol în literatura noastră pedagogică. Autorul, directorul Institutului regional de orientare școlară și profesională din Caen, cu o vastă experiență și erudiție, prezintă în acest volum multiple aspecte ale orientării școlare și profesionale.

În prima parte, cititorul este familiarizat cu problema controversată a orientării școlare și profesionale, dezbătîndu-se cu argumente întemeiate pe o practică îndelungată și pe cele mai noi teorii filozofice și sociologice problema dificilă a orientării individuale și problema orientării colective. Autorul se oprește asupra termenilor întîlniți în practica vieții „a fi orientat” și „a se orienta”.

În capitolul „Metode și tehnici de orientare” sînt prevăzute cele cinci grupe de metode de orientare care pregătesc orientarea, pentru a asigura in-

„Convorbiri didactice”

Tulcea, 1973

Cel de al doilea volum al „Convorbirilor didactice” — culegere de studii și materiale didactice editată de Inspectorul școlar județean și Casa corpului didactic din Tulcea — se distinge, ca și volumul precedent, printr-o ținută sobră și elegantă, printr-o selecție severă a materialului încorporat între coperte.

Volumul este compartimentat în următoarele secțiuni: Didactică, Informare, Educație, Consultație, Cercetare, Literatură și Aniversări. Spațiul nu ne permite să ne ocupăm de fiecare în parte. Vom semnaliza doar contribuțiile care ni se par mai importante din cuprinsul culegerii: „Considerațiuni asupra organizării practicei productive a elevilor” (prof. maistru Florica Neacșu), „Îndrumări metodice pentru alcătuirea monografiilor” (prof. Nicolae Rusali), „Monografia satului Nifon” (prof. Caesar Calenic), „Citindu-l pe Ion Heliade Rădulescu” (un studiu interesant, semnat de prof. Nicoleta Voinescu), „Aspecte ale culturii în nordul Dobrogei” (prof. Constantin Gheorghias), „File din istoria învățământului tulcean” (prof. Aurel Munteanu) ș.a.

Nu putem încheia această succintă prezentare fără să subliniem aportul redactorului responsabil, prof. Nicolae Rusali, sub îngrijirea căruia au apărut „Convorbirile didactice” tulcene — culegere de un real folos pentru cadrele didactice din acest județ.

Profesorii și consilierii școlari vor găsi în această lucrare o cheie de dezbateri a multor probleme de actualitate, sugestii valoroase pentru munca lor practică. Orientarea școlară este esențialmente, spune autorul, a orienta copilul către o instituție sau către un tip de învățământ, și se adaptează continuu la formele de învățământ potrivite aptitudinilor elevilor.

Gîndită în acest fel, orientarea școlară și profesională va fi o orientare pedagogică și psihologică.

Prof. ELENA MOLDOVAN
Turda

Relația învățământ preșcolar—școala de bază

Integrarea instituțiilor preșcolare în structura școlii

Intre încercările de accentuare a funcțiilor instituțiilor preșcolare în pregătirea copiilor pentru școală un loc important îl ocupă — așa cum subliniam într-un articol anterior („Tribuna școlii” nr. 112 „Anii preparatori”) — problema racordării grădiniței la școala primară, atât din punct de vedere structural cât și al obiectivelor educaționale și al conținutului. În articolul de față mă voi opri la una din cele trei modalități de rezolvare a acestei probleme, anume la integrarea în structura școlii.

Modalitatea integrării educației preșcolare în structura școlii de bază este caracteristică sistemului de învățământ englez. Școlarizarea copiilor începe la vârsta de 5 ani: pot fi primiți însă la școală și copii sub această vârstă. De regulă, copiii de 3 și 4 ani pot frecventa grădinița (nursery school) sau unele clase (nursery classe) atașate pe lângă școlile pentru copii mici.

Școala primară cuprinde două cicluri: școala pentru copii mici (infant school) de doi ani și școala primară propriu-zisă (junior school) cu durata de 4 ani. Primul ciclu al școlii primare, a cărui frecvență este obligatorie, se adresează copiilor în vârstă de la 5 la 6 ani, adică tocmai acele care, în cele mai multe țări, sunt cuprinși în instituții preșcolare. Concepția pedagogică potrivit căreia este organizat acest ciclu, conținutul său și metodele folosite, îl prezintă ca pe o etapă de tranziție de la educația preșcolară la activitatea cu caracter școlar, realizând o parte din obiectivele acesteia.

Un sistem asemănător este adoptat

în S.U.A., în unele state. Deși majoritatea copiilor încep școala la vârsta de 5 ani, sau de 6 ani, se manifestă același interes pentru realizarea unei instrucții organizate încă înainte de această vârstă. Astfel, pentru educația copiilor în perioada antepreșcolară există două tipuri de instituții: *nursery school*, care cuprinde copii de 3 și 4 ani și *kindergarten*, pentru copii de 4—5 ani. Aceasta din urmă asigură pregătirea copiilor pentru școală. De aceea, aproape toți copiii de această vârstă frecventează aceste instituții.

În alte țări, unde problemele includerii educației preșcolare în sistemul de învățământ sînt în atenția organizatorilor școlari, formula de mai sus privind relația dintre instituțiile preșcolare și școală exercită o anumită atracție. Astfel, în Olanda, printre preocupările actuale ale renovării sistemului școlar se află și problemele racordării învățământului preșcolar la învățământul primar. Pe măsura cuprinderii întregii populații preșcolare în învățământul preșcolar (în prezent aproape 95% din copii frecventează grădinița), există tendința includerii grădiniței în școala primară. Această orientare este stabilită prin modificări aduse la 1 august 1971 legii învățământului obligatoriu. În același timp, se experimentează mai multe forme de tranziție de la grădiniță la școală, cum ar fi: clase de început al școlii primare în care învățarea se realizează mai mult prin joc, ținându-se seama de specificul activității din grădiniță sau clase pregătitoare, pentru copiii în vârstă de la 5 la 7 ani.

De menționat faptul că o asemenea modalitate de structurare a legăturii dintre instituțiile preșcolare și școală este însoțită, de obicei, de o accelerare a procesului de instruire a copiilor pe această treaptă de vârstă, în concordanță cu concepțiile psihologice care pun accentul pe o evoluție mai rapidă a capacităților intelectuale, pe declanșarea mai timpurie a operațiilor mentale și, în consecință, pe rolul important, decisiv, al unei educații sistematice la această vârstă. În acest scop, în conținutul educației din aceste cicluri antepreșcolare, pe lângă activitățile specifice instituțiilor preșcolare

(joc, lucrări de montaj) se acordă o atenție sporită elementelor pregătitoare necesare însușirii tehnicilor de bază de instruire — citit, scris, socotit — urmărindu-se chiar însușirea acestora.

Experiența școlilor pentru copii mici și rezultatele obținute sînt, oarecum, contradictorii. Fără să fie subapreciate avantajele pe care le prezintă sub aspectul integrării treptate a copiilor în activitatea școlară, această formulă nu este lipsită de aprecieri critice. Cele mai întemeiate dintre acestea relevă faptul că conținutul acestui ciclu de învățământ este prea încărcat, depășind posibilitățile de asimilare de către toți copiii. Din această cauză, o parte din copii, după doi ani, nu știu încă să scrie și să citească, urmînd să-și însușească aceasta în școala primară propriu-zisă. Privit sub acest aspect, se apreciază că o asemenea pregătire pentru activitatea școlară nu realizează dezideratul egalizării posibilităților de acces în școala primară, ci, dimpotrivă, diferențele dintre copii subsistă și chiar se adîncesc.

Conf. univ. dr. ION T. RADU

Numărătoare

Foto: E. BUCUREȘTEANU

R. P. ALBANIA

Creșteri

În efortul general pentru construcția socialismului în Albania zilelor noastre, se detașează pregnant preocupările din domeniul pregătirii cadrelor, a celor chemați să așeze în istoria patriei fapte și realizări cu o semnificație deosebită pentru viața și destinele poporului.

Ca și în alte numeroase compartimente ale activității, în același timp pregătirii tineretului poporul albanez a trebuit să pornească de la niveluri coborîte, adoptînd — în cele trei decenii ale puterii populare — ritmuri de creștere cantitativă și calitativă foarte ridicate, pentru a face față cerințelor impuse de construcția socialistă. Școlile de opt ani și-au deschis porțile pretutindeni pentru toți copiii țării, învățământul elementar devenind general și obligatoriu. Anul acesta, cursurile școlii generale sînt urmate de aproape 570 000 de elevi (la o populație de aproximativ 2 000 000 de oameni), care învață în circa 1500 de școli. În 1960 aceste cifre indicau 274 800 de elevi și 557 școli generale. Comparativ cu anul 1938, numărul cadrelor medii s-a ridicat de la 2 100 la 46 000. Alături de acestea sînt semnificative creșterile în domeniul pregătirii cadrelor superioare — de la 338 în 1938 la 19 000 azi. Conform cerințelor mereu crescînde de cadre pentru toate domeniile activității, aceste cifre se vor modifica în anii care urmează. În 1975 dinamica va indica, față de 1960, o creștere de opt ori a numărului cadrelor superioare, iar al cadrelor medii de 12 ori.

Numai în perioada planului cincinal 1971—1975 se prevede a fi pregătite de trei ori mai multe cadre superioare decît în cincinalul precedent;

în aceeași perioadă, economia Albaniei va primi de două ori mai multe cadre medii și tehnico-profesionale inferioare. Numărul cadrelor de toate gradele care trebuie să treacă prin diverse forme de învățământ în vederea unei calificări mai înalte va crește de două ori. Jucînd după numărul școlarilor și studenților care frecventează în prezent învățământul de toate gradele, ca și al celor ce vor fi admisi în școală în cadrul actualului plan cincinal, în anul 1980, efectivul cadrelor superioare va spori cu circa 50%, iar al celor medii cu 60%.

O dinamică în adevăr spectaculoasă, imposibil de realizat în condițiile regimurilor bazate pe exploatare

Economia națională a țării prietene, dezvoltîndu-se conform cu exigențele progresului social propriu orînduirii socialiste, a impus învățământului eforturi de adaptare la necesități și în ceea ce privește specialitățile în care sînt pregătite cadrele de constructori. În prezent, Universitatea și filialele ei, școlile superioare ale Albaniei formează cadre în 62 de specialități, iar școlile secundare în 66. Se prevede ca, în conformitate cu cerințele economiei, să crească numărul specialităților în care sînt pregătiti tinerii.

Alături de toate aceste creșteri, se cuvine amintită și aceea a numărului persoanelor adulte ocupate în agricultură și industrie, care își completează și își desăvîrșesc pregătirea profesională și de cultură generală. Școli și cursuri organizate sistematic stau la dispoziția tuturor acelor care doresc să știe și să învețe mai mult. Iar asemenea oameni există pretutindeni în Albania populară, căci setea de cunoaștere a devenit o trăsătură caracteristică a poporului ei.

R. S. F. IUGOSLAVIA

Școala în pas cu cerințele societății

Progresul material și social accelerat care s-a înregistrat în anii puterii populare în Republica Socialistă Federativă Iugoslavia s-a realizat în pas cu dezvoltarea învățământului, culturii și artei fiecărei națiuni și naționalități, ca un imperativ al comunității socialiste din țara prietenă.

Pretutindeni, în republică, rețeaua învățământului a cuprins un procent apreciabil de oameni începînd de la cea mai fragedă vîrstă și pînă la anii maturității, accesul la carte fiind asigurat prin lege. Obligație și datorie cetățenească, învățământul primar de opt ani este gratuit și general. În cele peste 14 000 de școli primare învață aproximativ trei milioane de copii (la o populație de circa 20 de milioane de oameni), sub îndrumarea a circa 120 000 de învățători și profesori. O mare diversitate de forme de pregătire stau la dispoziția elevilor după terminarea școlii generale: gimnaziul de patru ani, școli secundare cu profil special, școli de cinci ani pentru pregătirea cadrelor didactice, școli tehnice și profesionale. Așa cum se arată în documentele elaborate în vederea pregătirii Congresului al X-lea al U.C.I., apărute în iulie a.c., în cursul ultimilor patru ani, numai învățământul mediu a fost absolvit de 712 000 de persoane.

O preocupare deosebită se manifestă în R.S.F. Iugoslavia în domeniul dezvoltării învățământului superior. În prezent, în cele 254 de facultăți și școli tehnice superioare studiază peste 290 000 de tineri la cursurile de zi și fără frecvență; de 18 ori mai mult decît în perioada antebelică. Numai în ultimii patru ani 57 000 de tineri au terminat studiile superioare, încadrîndu-se în cele mai variate domenii ale activității social-economice.

Cerințele economiei naționale și preocuparea pentru perfecționarea continuă a cadrelor, ca și pentru ridicarea nivelului de cultură al populației au dus la crearea unei largi rețele de cursuri serale și fără frecvență, de ridicare a calificării persoanelor ocupate în producție.

În efortul de a perfecționa învățământul, făcîndu-l să răspundă mai bine exigențelor contemporane, s-au făcut pași însemnați pentru legarea strînsă a acestuia de viața practică, pentru integrarea lui în complexul victoriei economice. În acest sens este de subliniat aportul organizațiilor economice la îmbunătățirea structurii și conținutului programelor școlilor de specialitate, manifestarea acestor organizații ca fondatoare și cofondatoare ale unor școli de specialitate, ca finanțatoare ale activității unor instituții de învățământ. În tendința de permanență îmbunătățire a sistemului școlar, raportul la cea de a 3-a Conferință a U.C.I. în problemele tineretului, ținută la sfîrșitul anului trecut, sublinia necesitatea unor măsuri de renovare a sectorului învățământului, începînd de la școala primară și pînă la universitate, conform cu noile sarcini ale vieții întregii societăți, măsuri care să fie elaborate cu participarea largă a organizațiilor U.C.I., a forțelor creatoare din rîndul specialiștilor, al maselor.

Un învățământ modern, din ce în ce mai temelnic legat de nevoile reale ale producției, ale economiei naționale — acesta este țelul tuturor eforturilor și preocupărilor, celor ce lucrează pentru școală și care se aliniază năzuințelor generale spre progres și bunăstare în R.S.F. Iugoslavia.